

**Miejski program przeciwdziałania przemocy domowej
i ochrony osób doznających przemocy
domowej w Gminie Miasto Krosno na lata 2026-2030**

Krosno 2025 r.

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	3
II. Charakterystyka zjawiska przemocy	5
1. Definicja i mechanizmy przemocy	5
2. Kryteria przemocy domowej	6
3. Rodzaje przemocy domowej	7
4. Czynniki ryzyka przemocy domowej	7
5. Mechanizmy przemocy domowej	8
6. Charakterystyka osób doznających przemocy domowej	9
7. Charakterystyka osób stosujących przemoc	9
8. Dziecko krzywdzone	11
III. Superwizja - ważny element współpracy Zespołu Interdyscyplinarnego	15
IV. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Miasto Krosno w latach 2021-2024	16
V. Zadania służb powołanych do niesienia pomocy ofiarom przemocy domowej	30
1. Gmina	30
2. Policja	30
3. Prokuratura	31
4. Sąd Rejonowy	32
5. Pomoc społeczna	32
6. Służba zdrowia	33
7. Oświata	33
8. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	34
9. Organizacje pozarządowe	34
VI. Analiza SWOT lokalnego systemu wspierania rodziny na lata 2026-2030	35
VII. Założenia, cele i spodziewane efekty Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar przemocy domowej na lata 2026-2030 w Gminie Miasto Krosno	37
1. Założenia Programu	37
2. Cele Programu	37
3. Zadania Programu	37
4. Spodziewane efekty i ocena rezultatów zaplanowanych działań w ramach Programu:	43
VIII. Adresaci Programu	44
IX. Miejsce realizacji Programu	44
X. Finansowanie Programu	44
XI. Realizatorzy Programu:	44
XII. Monitoring i sprawozdawczość:	45
XIII. Zakończenie	45
XIV. Spis tabel	47

I. WSTĘP

„Ludzie oczekują od osób doznających przemocy naturalnych reakcji samoobronnych, że nie pozwolą się tak traktować, że obronią się i postawią „tame” przemocy. Tak zachowałyby się osoba posiadająca moc sprawczą, osoba, która ma zachowaną psychologiczną możliwość obrony. Jednak sytuacja przemocy domowej nie jest normalną sytuacją. To sytuacja chronicznego stresu, napięcia, cierpienia, lęku, bezradności, poczucia braku wpływu na własne życie. Specyfika przemocy polega właśnie na tym, że ofiara przemocy utraciła swoją moc sprawczą i wewnętrzną siłę. Sprawca przemocy swoją ofiarę psychicznie, emocjonalnie obezwładnia.”

fragment książki „Zrozumieć przemoc w rodzinie”
Wydawnictwo PARPA Media, 2010

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań zagrażających jej bezpieczeństwu, w tym przemocą domową. Każdy intuicyjnie rozumie, czym jest przemoc domowa. Istnieje też ustawowa definicja tego zjawiska. Nowelizacja ustawy antyprzemocowej zmienia ustawową terminologię. Dotychczasowe pojęcia - „przemoc w rodzinie” zastąpiono terminem „przemoc domowa”, „ofiara” to „osoba doznająca przemocy domowej”. Ustawowej definicji doczekało się także pojęcie „osoby stosującej przemoc domową” wcześniej nazywanej „sprawcą”. Zmienił się (rozszerzył) również krąg osób objętych ochroną, niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania. Najważniejsza zmiana z punktu widzenia bezpieczeństwa małoletnich to uznanie małoletniego, będącego świadkiem przemocy domowej, jako „osoby doznającej przemocy domowej”. Ponadto nowelizacja zmienia m.in. procedurę „Niebieskie Karty” i wprowadza obowiązek realizowania programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, a także programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Przerwanie milczenia związanego z występowaniem przemocy domowej pozwoliło spojrzeć na problem inaczej. Wymaga podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania przemocy, którego realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa codziennego życia. Miejski program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Miasto Krosno na lata 2026-2030, zwany dalej „Programem”, stanowi zatem narzędzie do efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym. Ma na celu stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych, bądź uwięzionych w przemoc domową. Program zawiera podstawowe definicje związane z tematyką przemocy domowej, analizę jej przyczyn, uwzględnia diagnozę wynikającą z prowadzenia Programu w latach ubiegłych, informacje kto najczęściej doświadcza przemocy domowej oraz określa podstawy prawne podejmowanych działań. Opracowany dokument przedstawia również charakterystykę, mechanizmy i strukturę analizy zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Miasta Krosna. Program realizuje się głównie poprzez profilaktykę i edukację społeczną, ochronę i pomoc osobom doznającym przemocy domowej, oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową, ale także poprzez podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Z wieloletniej pracy w zakresie zapobiegania przemocy domowej wiemy, iż zjawisko to - dotyczące naszą społeczność lokalną - jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych. Dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m.in. instytucji porządku publicznego, placówek oświatowych, służby zdrowia, pomocy społecznej czy organizacji pozarządowych. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska i tylko zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz zdecydowanego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673) – zwaną dalej „ustawą” - do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zadania te w Gminie Miasto Krosno powierzone zostały Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w Krośnie, który realizuje zadania własne i zlecone w obszarze pomocy społecznej, należące do właściwości gminy i powiatu. Zarządzeniem Nr 2170/23 Prezydenta Miasta Krosna z dnia 1 września 2023 r. powołano członków Zespołu Interdyscyplinarnego działającego w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie i stworzono system pomocy dla rodziny, ukierunkowany na podejmowanie zintensyfikowanych działań w stosunku do osób doświadczających przemocy (w tym małoletnich dzieci, które najbardziej narażone są na ujemne skutki tego zjawiska) oraz na radykalne działania wobec osób stosujących przemoc domową. Skład Zespołu Interdyscyplinarnego jest na bieżąco dostosowywany do realizowanych zadań i został zmieniony zarządzeniami Nr 13/24 z dnia 10 maja 2024 r. , zarządzeniem Nr 193/24 z dnia 11 października 2024 r. oraz zarządzeniem Nr 488/25 z dnia 7 maja 2025 r. Redakcja niniejszego dokumentu stanowi więc wypełnienie wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody podejmowane w Gminie Miasto Krosno na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Co do przyjętych celów i zadań Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Miasto Krosno na lata 2026-2030 jest kontynuacją poprzednio przyjętego programu obejmującego lata 2021-2025. Analiza podejmowanych dotychczas działań w ramach realizacji przyjętego wówczas Programu, potwierdza skuteczność udzielania profesjonalnej pomocy osobom dotkniętym przemocą i osobom stosującym przemoc oraz wdrażanej profilaktyki i działań prewencyjnych. Podstawą realizacji Programu nadal jest interdyscyplinarność, zgodnie z którą wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie są planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, którzy

zaangażowani są w pracę w obszarze przeciwdziałania przemocy, instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy domowej oraz pełniące funkcje wspierające.

Miejski program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar przemocy domowej na kolejna lata 2026 – 2030 ma przyczynić się do ograniczenia skali problemu i skutków przemocy domowej. Adresatami działań są mieszkańcy Gminy Miasta Krosna, a w szczególności osoby doznające przemocy domowej, osoby stosujące przemoc domową i świadkowie takich niepożądanych postaw/zachowań. Program ma charakter długofalowy, a jego działania obejmą kolejne lata 2026-2030. W zależności od potrzeb i zmiany sytuacji społecznej, planowane działania mogą ulegać zmianom i dalszym udoskonaleniom.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
- 2) ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- 3) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- 4) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”;
- 5) ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
- 6) ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego;
- 7) ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- 8) ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
- 9) ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 10) ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 11) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 12) ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
- 13) ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 14) ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Dokumenty programowe:

- 1) Strategia Rozwoju Miasta Krosna na lata 2023-2030 - załącznik do uchwały Nr VI/122/24 Rady Miasta Krosna z dnia 26 września 2024 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta Krosna na lata 2023-2030;
- 2) Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M. P. z 2023 r. poz. 1232).

II. Charakterystyka zjawiska przemocy

1. Definicja i mechanizmy przemocy

Przemoc domowa - to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Pojęciem przemocy domowej nazywa się zatem złożony system obejmujący krzywdzenie fizyczne, psychiczne i seksualne. Włącza się do tego katalogu także tzw. przemoc społeczną, obejmującą różne formy społecznego izolowania, przemoc ekonomiczną polegającą np. na zabieraniu pieniędzy, zabranianiu lub zmuszaniu do pracy zarobkowej oraz krzywdzenie dziecka. Powiązanymi pojęciami są także: złe traktowanie, nadużycie i przymus oraz przemoc w rodzinie, przemoc wobec osób najbliższych, przemoc w najbliższym otoczeniu społecznym, czy też przemoc w związkach intymnych. Zjawisko to można opisać za pomocą wielu pojęć i różnie je zdefiniować. Najbardziej rozpowszechnioną w Polsce jest definicja zaproponowana przez stowarzyszenie „Niebieska Linia”: „przemoc to celowe i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw innej osobie, naruszające jej prawa”. Definicja ta wskazuje na najważniejsze elementy zjawiska: użycie przeważającej siły, asymetrię sił, chęć wyrządzenia ofierze szkody, zadania bólu, poniżenia, sprawowania kontroli i podporządkowania, zmuszenie do zachowań niezgodnych z własną wolą i powtarzalny lub cykliczny charakter zdarzeń.

2. Kryteria przemocy domowej

1) Intencjonalność – działania osoby stosującej przemoc domową nie są przypadkowe. Intencjonalność nie musi oznaczać celowego krzywdzenia bliskich i zadawania im bólu. Osoba stosująca przemoc dąży do uzyskania pełnej kontroli i władzy nad osobą doznającą przemocy, do jej bezwzględного posłuszeństwa. Jest przekonana, że wie co jest dobre dla pozostałych członków rodziny, a w związku z tym posiada wyłączne prawo podejmować decyzje, ustalać zasady życia w rodzinie – pozostali muszą się podporządkować.

2) Dysproporcja siły – nie chodzi tu jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp. W związku opartym na przemocy jeden z partnerów czuje się silniejszy, a drugi – słabszy. W wyniku kolejnych aktów przemocy różnica sił coraz bardziej się pogłębia, osoba doznająca przemocy staje się coraz bardziej bezradna, a osoba stosująca przemoc – coraz bardziej silna i bezkarna.

3) Naruszanie godności i praw – osoba stosująca przemoc domową narusza godność osoby doznającej przemocy, poniża ją, ośmiesza, pozbawia wszelkich praw (np. do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia, itp.)

4) Powodowanie cierpienia i szkód – osoby doznające przemocy doznają zarówno szkód fizycznych jak i psychicznych. W wyniku wieloletniej przemocy domowej mogą dojść do przekonania, że zasługują na takie traktowanie.

3. Rodzaje przemocy domowej

1) Przemoc gorąca to gwałtowny wybuch tłumionych uczuć złości, frustracji, wściekłości, powodujący agresywne zachowania. Często przyczyny tych trudnych uczuć tkwią poza rodziną, np. powodują je konflikty w pracy. Nie mogąc sobie z nimi poradzić osoba stosująca przemoc odreagowuje je na członkach rodziny. Wie, że może sobie na takie zachowanie bezkarnie pozwolić.

2) Przemoc chłodna w przeciwieństwie do przemocy gorącej nie wiąże się z gwałtownymi emocjami i agresywnymi zachowaniami. Wydaje się, że sprawca przemocy jest spokojniejszy bądź bardziej się kontroluje. Przemoc chłodna przyjmuje także postać bardzo rygorystycznego stylu wychowania czy też autorytarnego traktowania dorosłych członków rodziny. Osoba, która krzywdzi jest przekonana o słuszności swoich czynów, zawsze znajdzie dla nich usprawiedliwienie: „gdybym ich nie bił, to nie wyrosłyby na porządnym ludzi”, „to dla jej dobra, bo inaczej całkowicie się zmarnuje”, itp.

4. Czynniki ryzyka przemocy domowej

Prowadzone badania, oparte na rokrocznie wykazywanych danych statystycznych oraz liczne publikacje jakie się pokazują w tym temacie, wskazują na określone czynniki ryzyka przemocy domowej jakie wyróżniamy w prowadzonych przypadkach wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.

1) Normy społeczne i kulturowe - przemoc domowa jest niestety skutkiem wielowiekowego, społecznego przyzwolenia na krzywdzenie osób najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. W wielu środowiskach nadal akceptuje się bicie, stosowanie kar cielesnych i panuje przekonanie o dominującej roli mężczyzny w rodzinie. Ponadto silne przekonanie, że wszystko, co się dzieje w rodzinie należy do sfery prywatności z jednej strony wywołuje poczucie bezkarności osoby stosującej przemoc i bezradności osoby doznającej przemocy, a z drugiej – nasila niechęć innych osób do ingerowania w „cudze sprawy rodzinne”. Badania pokazują, że przemoc wobec członków rodziny jest społecznie bardziej akceptowana i tolerowana niż stosowanie jej wobec obcych.

2) Dziedziczenie wzorca przemocy - przemoc bywa przekazywana z pokolenia na pokolenie. Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których krzywdzi się bliskich, przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub przemocy tej doznają. Uczą się, że przemoc to najlepszy i najbardziej skuteczny sposób rozwiązywania konfliktów.

3) Uzależnienie i nadużywanie alkoholu i środków odurzających- badania dowodzą, że większość osób stosujących przemoc domową jest pod wpływem środków odurzających (alkoholu czy narkotyków). Osłabia on kontrolę własnych zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności oraz niepowodzenia życiowe, zaburza ocenę sytuacji i może powodować błędną interpretację zachowań innych osób. Uzależnienie od alkoholu (środków odurzających) nie zwalnia z odpowiedzialności za popełnione czyny, mimo że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako usprawiedliwienie swojego zachowania. Około 60% pacjentów leczenia odwykowego przyznaje, że ma problemy związane z przemocą wobec najbliższych. Warto jednak podkreślić, że nadużywanie alkoholu (środków odurzających) nie jest ani koniecznym, ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy.

4) Środowisko społeczne - istotnym czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy domowej jest stres związany z aktualną sytuacją socjalno-ekonomiczną rodziny. Bezrobocie, problemy finansowe, mieszkaniowe czy zdrowotne, a także nawarstwianie się różnych problemów może wywoływać frustrację. To z kolei może sprzyjać pojawieniu się przemocy domowej. Osamotnienie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, izolacja, brak wsparcia z zewnątrz – osobistego lub instytucjonalnego – w sposób znaczący może wpływać na nasilenie zachowań związanych z występowaniem zjawiska przemocy domowej.

5. Mechanizmy przemocy domowej

Praca na rzecz osób doznających przemocy domowej i osób ją stosujących jest niezwykle trudna i wymagająca. Od osób ją wykonujących wymaga specjalistycznej wiedzy, pogłębianej szkoleniami i bieżącą pracą superwizyjną. Każdy przypadek jest inny, nie ma w tej pracy schematu. W celu sklasyfikowania rodzajów środowisk, w których spotykamy się ze zjawiskiem przemocy domowej, rozróżniamy jednak mechanizmy przemocy domowej, takie jak:

1) Syndrom wyuczonej bezradności - to bezradność, która pojawia się w wyniku nabytych doświadczeń. Zwykle osoba doznająca przemocy poszukuje pomocy dla siebie. Często jednak okazuje się, że działania mające ją ochronić, nie skutkują i nie przynoszą oczekiwanych przez nią efektów. Nabiera przekonania, że cokolwiek zrobi, to i tak nie zmieni to jej sytuacji. Ma poczucie, że jest krzywdzona, źle traktowana, że znęcanie się nad członkiem rodziny jest przestępstwem, jednak nie jest w stanie zmotywować się do działania.

2) Zjawisko prania mózgu - mechanizm polegający na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć czy potrzeb. Działanie służące temu, aby członkowie rodziny funkcjonowali zgodnie z życzeniem osoby, która stosuje przemoc. Konsekwencjami „prania mózgu” są m.in. utrata poczucia własnej wartości oraz podporządkowanie się osobie stosującej przemoc domową. Metody stosowane w „praniu mózgu” to: izolacja, poniżanie i degradacja, doprowadzenie do wyczerpania, wywoływanie lęku i depresji, naprzemiennosc kary i nagrody.

3) Proces wiktylizacji - każdy „wchodząc” w związek z drugą osobą ma pewne wyobrażenia na temat swojego przyszłego życia, swojego małżeństwa, swojej rodziny. Akt przemocy burzy te wyobrażenia i wizję świata, partnera, siebie. Specjaliści nazywają to mianem burzenia utrwalonych przekonań. Osoba doznająca przemocy domowej czuje rozpacz i ma poczucie krzywdy, często na tym etapie zaczyna szukać pomocy. Niestety zdarza się, że spotyka się z nieprawidłowymi reakcjami osób, z którymi dzieli się swoimi problemami i od których oczekuje pomocy i wsparcia. Takie zachowanie przedstawicieli instytucji i służb, które przejawia się bagatelizowaniem problemów czy obwinianiem osoby doznającej przemocy nazywamy wtórnym zranieniem.

4) Syndrom sztokholmski - takim mianem określono mechanizm, który zaobserwowano u ofiar zamachu terrorystycznego w Sztokholmie. U osób przetrzymywanych przez terrorystów, a następnie uwolnionych przez policję pojawiły się reakcje, które większość obserwatorów uznała za irracjonalne. Otóż niedawni zakładnicy zaangażowali się w proces obrony swoich oprawców, zamiast żądać sprawiedliwości, czy nawet odwetu. Jedną z ofiar tak związała się z terrorystą, iż zawarła z nim związek małżeński. W tej sytuacji można mówić o „patologicznej wdzięczności” za to, co zamachowiec mógł zrobić, a w rezultacie tego nie uczynił. Mógł zabić, a tego nie zrobił. Był panem ich życia i śmierci i darował im to życie, więc tylko dzięki niemu

żyją. Podobny mechanizm obronny pojawia się u osób doznających przemocy domowej. Są one wdzięczne za drobne przywileje, które jeszcze mają, za „miodowe miesiące”, za chwile spokoju i namiastkę uczucia ze strony krzywdzącego je partnera, a czasem nawet za to, że żyją.

5) Mechanizm „psychologicznej pułapki” - wiele osób odczuwa zdziwienie, kiedy dowiaduje się, że osoba doznająca przemocy domowej tkwi w związku, który przynosi jej cierpienie, w którym jest upokarzana i w którym nie respektuje się jej praw. Tymczasem osoba doznająca przemocy domowej żyje nadzieją, że będzie lepiej. Dlatego też inwestuje w ten związek. Obwiniając siebie za całe zło, wierzy, że jeśli bardziej się postara, to będzie lepiej. Ma poczucie, że zależy to właśnie od niej. Im więcej się stara i wkłada w to działanie coraz więcej energii, tym trudniej jej ze związku zrezygnować.

Długoletnia praca z osobami dotkniętymi zjawiskiem przemocy pokazuje, iż mimo trwającej i bieżącej edukacji mieszkańców – w dalszym ciągu wymaga ona ciągłej walki z mitami i stereotypami. Nie wszystkie ofiary „ośmielają się” prosić o pomoc, wciąż nie wszyscy świadkowie zgłaszają akty przemocy. Najczęstsze stereotypy to przede wszystkim:

- 1) potępienie ofiary: „sama sobie winna” ;
- 2) „nie ma śladów pobicia, nie było przemocy”;
- 3) „tu nie da się wiele zdziałać”;
- 4) „jak ona nie chce, to nie będziemy nic robić na siłę”;
- 5) „to prywatne sprawy rodziny, nie wolno się wtrącać”.

6. Charakterystyka osób doznających przemocy domowej

U osób doznających przemocy domowej obserwuje się szereg konsekwencji przemocy, które bezpośrednio wpływają na jej funkcjonowanie, a przez to na kondycję całej rodziny. Są to m.in.:

- 1) zaniżone poczucie wartości, brak szacunku dla siebie,
- 2) poczucie braku wpływu na własne życie, braku siły, mocy wewnętrznej,
- 3) rozwinięta silna zależność,
- 4) przekonanie, że nic nie zmieni danej sytuacji (bierność),
- 5) poczucie winy, obwinianie siebie za akty przemocy,
- 6) obniżony nastrój, drażliwość, dolegliwości psychosomatyczne,
- 7) zburzenia lękowe i depresyjne,
- 8) problemy z nadużywaniem alkoholu, leków.

7. Charakterystyka osób stosujących przemoc

Badania prowadzone wśród osób, które stosują przemoc wobec najbliższych jednoznacznie pokazują, że nie ma jednolitego typu sprawcy przemocy domowej. Udało się jednak wyodrębnić pewne cechy wspólne, które osoby stosujące przemoc domową posiadają w stopniu większym niż osoby, które nie krzywdzą członków swojej rodziny.

1) Doznawanie przemocy domowej w dzieciństwie - wiele osób, które w swoim dorosłym życiu stosują przemoc – doznawało jej w dzieciństwie. Niektórzy z nich to osoby doznające ostrej przemocy fizycznej (bicie, celowe oparzenia, głodzenie), psychicznej (wyzwiska, straszenie, grożenie, szantaż, zamykanie w ciemnych, zimnych pomieszczeniach), seksualnej czy skrajnego zaniedbania. Badania pokazują, że 40% sprawców przemocy skazanych za znęcanie

się nad rodziną (art. 207 kodeksu karnego) było ofiarami przemocy w dzieciństwie, a 65% – twierdziło, że relacje pomiędzy ich rodzicami były złe i pełne konfliktów. Wśród osób stosujących przemoc domową są także osoby, które w dzieciństwie były świadkami przemocy – same nie były krzywdzone, ale widzieli jak ojciec znęca się nad matką, jak matka bije ich młodsze rodzeństwo, itp. Jest także spora grupa osób, które nigdy nie doznały przemocy wewnątrz rodzinnej, nie były ani jej ofiarami ani świadkami, a mimo to stosują przemoc wobec członków swojej rodziny.

2) Przekonania- przemoc może wynikać z systemu przekonań i może być narzędziem do narzucania swoich poglądów i przekonań. Wiele osób stosujących przemoc uważa, że władza, dominacja i kontrola w relacjach rodzinnych to nieodłączny element funkcjonowania mężczyzny, co gwarantuje mu uprzywilejowaną pozycję. W związku z powyższym naturalne wydaje się im oczekiwanie, że to zdanie mężczyzny będzie najważniejsze „bo przecież żona i dzieci nic nie rozumieją, nic nie wiedzą o życiu”, „bo to ja – mąż i ojciec – zarabiam na dom i ich wszystkich utrzymuję”, „bo każdy w rodzinie powinien znać swoje miejsce”. Niektórzy mężczyźni stosujący przemoc reprezentują określone poglądy na rolę kobiet w małżeństwie i rodzinie. Są przekonani, że powinny one przede wszystkim urodzić i wychowywać dzieci, utrzymywać porządek w mieszkaniu, gotować, czuwać nad dobrą atmosferą w domu, dbać o to, aby po powrocie z pracy mężczyzna mógł spokojnie odpocząć. Osoby stosujące przemoc mają także silne przekonanie, że to co się dzieje w ich domu, w ich rodzinie, to wyłącznie ich prywatna sprawa. Mają prawo zachowywać się tak jak uważają za stosowne i nikt (ani służby, ani sąsiedzi czy członkowie dalszej rodziny) nie powinien wtrącać się w ich życie.

3) Przemoc jako forma wpływu - stosowanie przemocy przynosi osobie stosującej przemoc wymierne korzyści. Najważniejszą z nich wydaje się to, że w stosunkowo krótkim czasie jest on w stanie osiągnąć wszystko czego chce, nawet jeśli rodzina ma odmienne zdanie. Przemoc i agresja są metodą rozwiązywania konfliktów, wyznaczają pozycję w rodzinie, dają szansę na szybkie wyegzekwowanie od innych tego, czego się od nich oczekuje. Większość osób krzywdzących swoich bliskich jest przekonana o słuszności swoich działań, nie znoszą sprzeciwu, a każda sytuacja, w której partnerka/partner będzie miała/miał odmienne zdanie, jest interpretowana przez nich jako niesubordynacja i złamanie „ładu i porządku”. „Porządek w rodzinie” jest przez osoby stosujące przemoc również specyficznie pojmowany. Oznacza bezwzględną akceptację i realizację zasad ustalonych przez osobę stosującą przemoc i narzuconych pozostałym członkom rodziny. Osoby stosujące przemoc są przekonane, że przemoc jest najlepszą metodą uzyskania i utrzymania szacunku innych osób – w tym członków rodziny. Tymczasem, jeśli przyjrzymy się dobrze relacjom w takiej rodzinie, to szybko okaże się, że to, co osoby stosujące przemoc nazywają szacunkiem - jest strachem, lękiem i obawami.

4) Manipulacja - osoba stosująca przemoc potrafi bardzo logicznie wyjaśnić swoje zachowanie wobec bliskich. Zwykle doskonale zdaje sobie sprawę z tego, że postępuje niewłaściwie. Usprawiedliwia wtedy swoje zachowanie, zrzuca odpowiedzialność za swoje czyny na swoich bliskich, bagatelizuje, neguje obowiązujące zasady i wartości. Stosuje cały wachlarz manipulacji, żeby tylko odsunąć od siebie podejrzenie i usprawiedliwić się (odwołuje się do wyższych racji, kwestionuje swoją odpowiedzialność, kwestionuje szkody, jakie pojawiły w

konsekwencji przemocy, neguje fakt, że ktoś z jego bliskich mógł doznać jakiegokolwiek krzywdy i jest osobą doznającą przemocy, itp.).

5) Trudności w radzeniu sobie z emocjami - osoby, które stosują przemoc często mają kłopoty w rozpoznawaniu i nazywaniu tego co czują. Przeżywanie emocji, wzruszeń, wydaje im się „nie męskie”, w związku z tym jedyne co są w stanie zaakceptować u siebie to złość, gniew, zdenerwowanie. Wiele osób, które stosują przemoc wobec swoich bliskich posiada bardzo niskie poczucie własnej wartości, są niepewne swojej pozycji w rodzinie i w kontaktach z osobami spoza rodziny. Czują się zagrożone negatywną oceną innych osób, przeżywają lęk przed opiniami, sądami na swój temat. Łatwiej wpadają w złość i gniew. Każdy drobiazg może stać się „iskrą”, która spowoduje wybuch. Niektórzy po aktach przemocy odczuwają wstyd, który jeszcze bardziej wzmacnia ich negatywną ocenę samego siebie. Aby poradzić sobie z poczuciem winy próbują dopatrzeć się przyczyn swojej agresji w zachowaniu innych osób i przekonać siebie i innych, że winę za to co się stało ponoszą wszyscy w około – tylko nie on. Większość osób, które stosują przemoc domową nie jest zdolna do odczuwania empatii. Stają się nieczuli, niewrażliwi na krzywdę drugiego człowieka – także tego, który jest im najbliższy: żony, męża, dziecka, starszego rodzica.

6) Przemoc jako „zasłużona” kara - niektóre osoby wybierają zachowania przemocowe, ponieważ – ich zdaniem – są one metodą wymierzania „zasłużonej” kary. Przemoc wobec bliskich przypomina realizację przygotowanego scenariusza: jest zaplanowana (czasem ze szczegółami) i realizowana bez emocji, z zimną krwią. Tej swoistej „egzekucji” towarzyszyć może zakaz okazywania przez osobę doznającą przemocy bólu i cierpienia (płaczu, krzyków, prośb o litość), a kiedy te się pojawiają, mogą nasilać agresję osoby stosującej przemoc i siłę „kary”.

7) Alkohol (środki odurzające) jako czynnik ryzyka - badania pokazują, że prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy domowej z problemem uzależnień jest dwukrotnie większe niż w rodzinach, w których problem ten nie występuje. Ze statystyk policyjnych dotyczących procedury „Niebieskie Karty” wynika, że blisko 70% osób, wobec których interweniują policjanci w związku z przemocą domową, to osoby, które w chwili gdy krzywdziły swoich bliskich były pod wpływem alkoholu (środków odurzających). Z przeprowadzanych badań na grupie mężczyzn skazanych za znęcanie się nad rodziną (art. 207 kodeksu karnego), wynika, że 18% to osoby, u których zdiagnozowano uzależnienie od alkoholu, a 38% to osoby nadużywające alkoholu. Alkohol zajmuje również pierwsze miejsce wśród czynników ryzyka przemocy domowej w opinii publicznej. 88% respondentów badania przeprowadzonego na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej wskazało alkohol jako „przyczynę” przemocy w domach.

8. Dziecko krzywdzone

Najbardziej newralgiczną częścią systemu związanego z przeciwdziałaniem przemocy jest przemoc wobec dzieci.

1) Badania ogólnopolskie dotyczące zjawiska przemocy

W 2021 r. na zlecenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej zostało przeprowadzone badanie „Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy domowej wobec dzieci”. Głównym celem badania było dokonanie diagnozy skali zjawiska przemocy domowej wobec dzieci w Polsce. Według Polaków najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy domowej wobec dzieci była przemoc psychiczna. W drugiej kolejności najczęściej występujące to: zaniedbanie oraz przemoc fizyczna.

Prawie co piąte dziecko w Polsce doznawało przemocy fizycznej (19%) i psychicznej (18%). 9% doznało przemocy ekonomicznej, a 8% seksualnej. Nieznacznie częściej osobą stosującą przemoc był mężczyzna. 54% mężczyzn przyznało, że zdarzyło im się dać dziecku klapsa, w porównaniu do 45% kobiet. Co piąty Polak przyznał, że były sytuacje, kiedy obrażał, zwymyślał dziecko oraz uderzył je dłonią po ciele a 15% przyznaje, że zdarzyło mu się zastraszać dziecko (odpowiednio 13%, 15% oraz 9% w przypadku kobiet). 38% dzieci poniżej 18 lat dostało od rodzica/opiekuna klapsa. 16% dzieci poniżej 18. roku życia było obrażane i wyzywane, 12% zostało kiedykolwiek uderzone dłonią po ciele, a 8% doznaje/doznawało zastraszania.

Większość osób (61%), które zaobserwowały przemoc w swoim otoczeniu, podjęła w związku z tym działania. Była to przede wszystkim rozmowa, uświadomienie problemu (26%) oraz pomoc psychologiczna, pomoc prawna, pedagog, terapeuta uzależnień, zgłoszenie na Policję (20%) czy do pomocy społecznej (18%). Osoby, które nie podjęły żadnych działań w związku z zauważeniem występowania przemocy, przyznały, że nie zrobiły tego głównie ze względu na poczucie, że nie chcą się wtrącać (19%) i z obawy, strachu (19%). Polacy ocenili swoją wiedzę dotyczącą przemocy domowej na dość wysoką. Prawie połowa (49%) uważa, że wie o przemocy domowej wobec dzieci dużo lub sporo (43%). Zdaniem prawie co trzeciego Polaka (34%) problem przemocy domowej wobec dzieci w trakcie pandemii nasilił się.

Doświadczenia przemocy w dzieciństwie w bardzo dużym stopniu rzutują na dorosłe życie. Wyniki badania pokazały, że prawie co trzeci Polak (32%) przyznaje, że w dzieciństwie doświadczał przemocy fizycznej, a 28% badanych przyznało, że doznawało przemocy psychicznej. Przemocy najczęściej dopuszczali się członkowie najbliższej rodziny: ojciec, matka, rodzeństwo.

Zdecydowana większość Polaków (81%) była również świadoma, że dziecko doznaje przemocy również wtedy, gdy widzi przemoc między swoimi rodzicami. Polacy byli prawie jednomyślni w przekonaniu, że każdy, kto dostrzega przemoc domową wobec dziecka, powinien zareagować.

2) Przemoc wobec dziecka (krzywdzenie dziecka)

to intencjonalne zachowania lub ich brak, które powodują lub mogą powodować szkody dla rozwoju, zdrowia czy dobra dziecka.

3) Formy przemocy wobec dzieci

a) Przemoc fizyczna – zachowania, które niosą ryzyko nieprzypadkowych uszkodzeń ciała dziecka, np. bicie, szarpania, popychanie, policzkowanie, ciągnięcie za włosy, krępowanie ruchów, duszenie, przypalanie, itp.

b) Przemoc psychiczna – agresja werbalna, która ma wywoływać poczucie zagrożenia i lęk. Są to groźby, oskarżenia, straszenie, wyśmiewanie, manipulowanie poczuciem winy,

upokarzanie, niszczenie ulubionych zabawek i przedmiotów należących do dziecka itp. Zawsze towarzyszy pozostałym formom krzywdzenia, ale również może występować samodzielnie.

c) Przemoc seksualna – zachowanie osoby dorosłej, które prowadzi do seksualnego zaspokojenia kosztem dziecka, np. gwałt, molestowanie, prezentowanie dziecku treści pornograficznych, ekshibicjonizm, itp.

d) Zaniedbanie – niezaspokajanie potrzeb fizycznych i emocjonalnych dziecka. W rodzinie, w której jest przemoc, dziecięce potrzeby: bliskości, bezpieczeństwa, zrozumienia, posiadania kogoś kto przytuli i pozwoli odczuć, że jest się kochanym, nie są zaspokajane. W sytuacji kiedy dziecko próbuje te potrzeby wyrazić – ponosi konsekwencje w postaci agresji i odrzucenia. Przeżywa więc gniew, lęk, żal, samotność, poczucie opuszczenia, krzywdy i niesprawiedliwości. Gniew i złość u dziecka – chociaż naturalne – są postrzegane przez dorosłych jako emocje negatywne, za przeżywanie których dziecko jest ponownie karane. Dzieci szukają więc przyczyn wymierzanej im kary. Przeżywają szereg ambiwalentnych uczuć wobec rodzica, który je krzywdzi. Uruchamiają wewnętrzne mechanizmy obronne, które pozwalają im wierzyć, że przemoc wobec nich była i jest czymś właściwym, a czasem nawet niezbędnym. Większość nabiera przekonania, że zasłużyli na bicie ponieważ zachowywali się niewłaściwie lub naruszyli obowiązujące w domu zasady. Często biorą na siebie odpowiedzialność za przemoc. Czują się bezwartościowe i złe w przeciwnym wypadku osoba, którą kochają i której ufają nie krzywdziłaby ich.

Dziecko cierpi także wtedy, gdy jest świadkiem przemocy. Szczególnie traumatycznym urazem psychicznym dla dziecka jest bycie świadkiem przemocy wobec matki. Odczuwa lęk i obawę o to, co się stanie z krzywdzoną matką, rodzeństwem i z nim samym, ale nie mając tyle siły i odwagi, aby zareagować i zatrzymać brutalne zachowania ojca, czuje się bezradne i winne.

W wieloletniej pracy, prowadzonej w ramach Działu Interwencji Kryzysowej MOPR Krosno, zauważamy, że osoby stosujące przemoc domową mogą także wykorzystywać krzywdzenie dziecka jako formę przemocy wobec partnerki/żony.

W takim przypadku można wyróżnić cztery kategorie działań:

- 1) celowe wyrządzanie dzieciom krzywdy fizycznej, traktowane jako sposób krzywdzenia ofiary i kontrolowania jej (np. ukrywanie i izolowanie dziecka, grożenie, że wyrządzi się mu krzywdę, by wymusić posłuszeństwo ofiary);
- 2) mimowolne wyrządzanie dziecku krzywdy fizycznej w czasie ataku na partnerkę, kiedy dziecko przypadkowo podejdzie pod rękę lub kiedy próbuje interweniować (np. matka z dzieckiem na rękach zostaje popchnięta; dziecko doznaje obrażeń, kiedy próbuje powstrzymać atak sprawcy);
- 3) stwarzanie środowiska, w którym dzieci są świadkami przemocy lub jej skutków – z badań wynika, że oglądanie przemocy domowej ma taki sam wpływ na dzieci jak fizyczne i seksualne maltretowanie. Bez względu na to, co mówią sprawcy lub ofiary, dzieci często są bezpośrednimi świadkami fizycznej lub psychicznej przemocy, bądź dowiadują się o niej pośrednio – podsłuchując epizody walki lub oglądając jej fizyczne skutki w postaci obrażeń i zniszczonego dobytku;
- 4) wykorzystywanie dzieci, by kontrolować maltretowaną partnerkę, podczas trwania związku albo po separacji, bez względu na krzywdę wyrządzaną dzieciom.

Konsekwencje przemocy stosowanej wobec dzieci są wielowymiarowe, dlatego trzeba dołożyć wszelkich starań by ograniczać i minimalizować te szkody w sposób trwały. Dzieci niestety doświadczają szeregu negatywnych konsekwencji przemocy domowej. Są to m.in.:

- 1) obrażenia fizyczne, np. zasinienia, zadrapania, złamania kości, oparzenia, urazy głowy i narządów wewnętrznych, urazy narządów rodnych – w przypadku wykorzystywania seksualnego, itp.
- 2) dolegliwości psychosomatyczne, np. bóle brzucha, nudności, zaburzenia snu, zaburzenia łaknienia, „tiki” – mimowolne skurcze mięśni zaburzenia kontroli czynności fizjologicznych (moczenie nocne), wysypki alergiczne o nieustalonych przyczynach, jękanie się itp.
- 3) zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania, np. lęki, fobie, problemy z nauką, zaburzenia nastroju, nadpobudliwość, zachowania agresywne, autoagresja, izolowanie się, małe umiejętności społeczne, kłopoty z koncentracją, opóźnienia w rozwoju fizycznym i intelektualnym, itp.

Ponadto dzieci krzywdzone w rodzinie:

- 1) uczą się rozwiązywania trudności i konfliktów przy użyciu siły,
- 2) często okazują złość,
- 3) są nadmiernie pobudzone i niespokojne,
- 4) obwiniają innych za swoje problemy,
- 5) mają niskie poczucie wartości,
- 6) nie wierzą we własne siły,
- 7) przeżywają huśtawkę nastroju – raz są zadowolone, a zaraz potem wpadają w złość i gniew stają się uległe i za wszelką cenę chcą przypodobać się innym,
- 8) szukają akceptacji poza domem i w ten sposób są narażone na uleganie wpływom grup ryzyka czy sięganie po różnego rodzaju środki psychoaktywne

Należy zaznaczyć, iż osoby doznające przemocy w dzieciństwie, w dorosłym życiu funkcjonują gorzej niż osoby, które nie doznawały przemocy. Mogą mieć trudności w wyrażaniu własnego zdania, z asertywnością. Zdarza się, że wchodzi w konflikt z prawem. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że będą przeżywać trudności we wchodzeniu w emocjonalne i osobiste relacje z innymi ludźmi. Często budują swój związek z partnerem na dużej zależności emocjonalnej. Mają potrzebę stałego kontrolowania partnera i środowiska. W życiu zawodowym mogą dążyć do zajmowania wysokich stanowisk, pełnienia funkcji, które umożliwią im podejmowanie decyzji, a jednocześnie pozwolą na kontrolowanie działań podwładnych i przekonanie, że „panuje się nad otoczeniem i nad sytuacjami”.

Aby minimalizować zagrożenia sytuacji dzieci - w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Krośnie opracowano i wdrożono Procedury ochrony małoletnich (Zarządzenie Nr DKF.021.7.2024 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie z dnia 15 luty 2024 r. w sprawie wprowadzenia procedury Standardów ochrony małoletnich. „Standardy ochrony małoletnich” to dokument skonstruowany jako zbiór zasad i procedur postępowania w Ośrodku, które mają być przestrzegane i stosowane w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego (dziecka, ucznia). Dokument ten określa organizację ochrony

małoletnich przed krzywdzeniem, sposób dokumentowania, zasady opracowywania planu wspierania osoby doznającej przemocy i wiele innych.

III. Superwizja - ważny element współpracy Zespołu Interdyscyplinarnego

Superwizja w kontekście przeciwdziałania przemocy domowej to proces wsparcia i rozwoju zawodowego dla osób pracujących w obszarze pomocy osobom doznającym przemocy oraz osobom stosującym przemoc.

Niezbędnym warunkiem trwałej współpracy jest przede wszystkim wiedza jaką posiadają osoby wykonujące swoje zadania, ale także ich zaangażowanie i chęć działania. Zawody związane z kontaktem z ludźmi: lekarze, pielęgniarki, nauczyciele, pracownicy socjalni, urzędnicy - narażone są jednak na wypalenie zawodowe jako forma zmęczenia emocjonalnego. Z doświadczenia w codziennej pracy wynika, iż pracownicy socjalni są stale i sukcesywnie traumatyzowani doświadczeniami swoich klientów – co bywa wyniszczające i przytłaczające. Należy bowiem zaznaczyć, iż pracownicy socjalni często pracują z klientami w trudnych sytuacjach. Bycie świadkiem trudności i traumy może mieć negatywny wpływ na emocje. Pracownicy socjalni mogą napotkać złożone sytuacje, dysponując ograniczonymi zasobami, wymagające podejmowania trudnych decyzji pod presją. Należy zaznaczyć, że w zawodzie pracownika socjalnego na dużą skalę i w sposób ciągły występuje intensywne zaangażowanie się w pracę z ludźmi. Pracownik socjalny poznaje intymne problemy emocjonalne, społeczne i fizyczne osób, którym udziela wsparcia. Ciągła troska o innych powoduje, że reprezentanci tego zawodu niejednokrotnie płacą wysoką cenę. Zawód ten wymaga nieustającej troski o podopiecznego, co to prowadzi do dużego obciążenia emocjonalnego, a także stresu związanego z odpowiedzialnością i koniecznością podejmowania ważnych i trudnych decyzji.

Poświęcenie czasu na systematyczną superwizję daje zatem wymierne korzyści dla skutków podejmowanych działań i ich efektów.

W ramach prowadzonych superwizji pracownicy:

- 1) mają okazję do analizy własnej pracy z klientem w gronie innych specjalistów;
- 2) mogą opracować dobry, uporządkowany plan pracy z rodziną korzystając z doświadczeń innych uczestników sesji;
- 3) mają szerszy wgląd we własne emocje związane z pracą i potrafią je konstruktywnie wykorzystać w dalszej pracy;
- 4) doświadczać wsparcia grupy osób podobnie zainteresowanych osiągnięciem sukcesu;
- 5) uczą się nowych rozwiązań, metod, pozytywnych wzorców pracy z klientem;
- 6) mogą wyjaśnić własne dylematy etyczne pojawiające się w pracy z rodziną;
- 7) koncentrują się na kliencie, jego rodzinie i rozwiązaniach.

Superwizja to ważny element integracji Zespołu jako grupy. W zawodach związanych z pracą z ludźmi powinna być standardem. Zarówno dla psychoterapeutów, psychologów, jak i pracowników socjalnych, kuratorów, policjantów, personelu medycznego, pedagogów.

Specjaliści tzw. „superwizorzy” mają dużą wiedzę o skali zjawiska, o mechanizmach przemocy, o metodach zatrzymywania przemocy. Nie wszystkim osobom doznającym przemocy udaje się pomóc, w niektórych przypadkach pomoc niestety jest nieskuteczna.

Dlatego praca osób udzielających wsparcia szybko przynosi wypalenie zawodowe i konieczne jest skierowanie działań także wobec osób, którzy niosą pomoc i motywują do zmian.

I o ile nie ma wątpliwości, że w dzisiejszych czasach konieczne jest nieustające dokształcanie w swoich zawodach, że w każdej pracy obowiązują pewne zasady postępowania zwane standardami, o tyle superwizja ze względu na jej koszty jest wciąż jest luksusem, a nie standardem. Podobnie jak na wszystkie inne działania, tak na superwizję należy znaleźć źródło finansowania.

Rzeczywiste korzyści wykorzystania superwizji w naszej pracy to dostarczenie wsparcia emocjonalnego i merytorycznego osobom, które w swojej pracy zawodowej mierzą się z trudnymi przypadkami przemocy, pozwala na rozwój umiejętności pomagając w analizie przypadków, doskonaleniu metod pracy, a także w budowaniu skutecznych strategii pomocy ofiarom i osobom stosującym przemoc, a także realne zapobieganie wypaleniu zawodowemu. Pomaga w radzeniu sobie z obciążeniem emocjonalnym związanym z pracą z ofiarami przemocy.

IV. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Miasto Krosno w latach 2021-2024

Określenie rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy domowej wciąż pozostaje kwestią niezwykle trudną do zmierzenia. Z uwagi na specyfikę tego problemu społecznego, wiele czynów przemocowych w dalszym ciągu pozostaje nieujawnionych i znanych jedynie osobom, które w samotności doświadczają poważnych konsekwencji. Niejednokrotnie przyznając się osoby doznającej przemocy do dramatów rozgrywających się w domu rodzinnym, mimo doświadczanego cierpienia - jest ponad jej siły - co powoduje, że osoba stosująca przemoc domową pozostaje bezkarna i utwierdza się w przekonaniu, że członkowie rodziny milcząc i nie reagując, dają jej przyzwolenie na powtarzanie agresywnych zachowań. Taka sytuacja powoduje, że zapobieganie temu negatywnemu zjawisku jest w wielu przypadkach niezwykle trudne. Dlatego też sąsiedzi słyszący dochodzące zza ściany odgłosy towarzyszące znęcaniu oraz nauczyciele, pracownicy socjalni czy lekarze dostrzegający na ciele osoby doznającej przemocy oznaki stosowania wobec niej siły fizycznej, zobligowani są do zgłaszania takich faktów organom ścigania.

Diagnoza stanowiąca element składowy Programu została sporządzona na podstawie informacji i analizy danych zgromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny w Krośnie. Dane liczbowe na temat skali zjawiska przemocy domowej prezentowane przez instytucje zajmujące się realizacją działań w tym obszarze odnoszą się do osób, wobec których z urzędu podjęto działania na podstawie procedury „Niebieskie Karty” lub też, które same zwróciły się do instytucji z prośbą o pomoc, w rozwiązaniu problemu związanego z przemocą domową. Należy zaznaczyć, że dane nie odzwierciedlają rzeczywistej skali zjawiska, gdyż jak postrzegamy, nadal jest to kwestia wrażliwa społecznie. Zjawisko przemocy domowej na terenie Gminy Miasto Krosno przedstawiono w oparciu o liczbę prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”, które obejmują ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie (w tym Działu Interwencji Kryzysowej i pracowników socjalnych Działu Pomocy Środowiskowej), Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krośnie, Komendy Miejskiej Policji w Krośnie, funkcjonujących

w Mieście Krośnie placówek oświatowych oraz służby zdrowia - w sytuacji podejrzenia stosowania przemocy domowej. Przedstawiciele w/w instytucji i służb przekazują informację o podjętych działaniach do Zespołu Interdyscyplinarnego, który kolegiennie, do każdej prowadzonej procedury, powołuje indywidualną grupę diagnostyczno-pomocową.

Celem strategicznym wdrażanego Programu jest przeciwdziałanie przemocy domowej, ochrona osób doznających przemocy domowej oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej dla nich pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, podejmowanie działań skierowanych do osób stosujących przemoc, doskonalenie kadr zajmujących się diagnozowaniem i pomocą osobom dotkniętym tym problemem, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej oraz społeczną edukację mieszkańców naszej Gminy. Ważnym aspektem pomocy jest także profesjonalizacja kadry zajmującej się indywidualną pracą z rodzinami, w których dostrzegamy zjawisko przemocy domowej.

Ze statystyk prowadzonych przez Dział Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie wynika, iż rokrocznie na terenie Gminy Miasta Krosno dochodzi do szeregu zdarzeń powodujących konieczność podjęcia interwencji przez pracowników naszego Działu.

Tabela 1. Liczba osób korzystających z pracy specjalistów Działu Interwencji Kryzysowej MOPR Krosno

ROK	2021	2022	2023	2024
Liczba osób korzystających z pomocy				
Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego, w celu rozwiązywania swoich problemów / ogółem/	292	276	421	318
Poradnictwo psychologiczne	96	81	124	128
Poradnictwo prawne	107	122	97	87
Poradnictwo socjalne	186	168	274	204

Źródło: dane Działu Interwencji Kryzysowej

Ze wsparcia Działu Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie korzystają mieszkańcy naszego miasta, bez względu na status społeczny. Przemoc w różnych formach i rozmiarach może dotyczyć bowiem wszystkie grupy społeczne. Dlatego też praca specjalistów Ośrodka daje wymierne efekty w realizacji powierzonych zadań, co przekłada się na adekwatną, w pełni realizowaną, systematyczną pomoc dla osób i członków ich rodzin. Z pomocy specjalistów korzystają także osoby, które doraźnie wykonują telefony dotyczące pomocy w rozwiązywaniu zaistniałych w ich rodzinach problemów.

Praktyka i doświadczenie pracy specjalistów zatrudnionych w MOPR Krosno wskazuje, iż najczęstszą przyczyną kryzysów w rodzinie jest właśnie fakt stosowania przemocy domowej, która objawia się w różnorodnej formie.

Tabela 2. Klasyfikacja osób objętych procedurą „NK”

ROK		2021	2022	2023	2024
Liczba osób doświadczających przemocy domowej	kobiet	113	65	112	135
	mężczyzn	15	4	14	28
	nieletnich	8	8	26	86
Liczba sprawców przemocy domowej	kobiet	14	7	19	26
	mężczyzn	115	69	127	142
	nieletnich	0	1	1	0

Źródło: dane Działu Interwencji Kryzysowej

Biorąc pod uwagę szeroko rozumiane dobro dzieci oraz fakt, iż osobami stosującymi przemoc domową są także kobiety – podejmowane są bieżące działania mające na celu zminimalizowanie skutków zagrożenia dla dzieci pozostających pod opieką rodziców. W tych sytuacjach, gdy członkami rodziny są małoletnie dzieci – Dział Interwencji Kryzysowej przekazuje informacje do Działu ds. Asysty Rodziny i Pieczy Zastępczej – celem uruchomienia procedury wspomagającej i rozpoznającej główny problem rodziny. Na wniosek pracowników Działu lub pracowników socjalnych włącza się wsparcie asystenta rodziny, który pozostaje następnie w stałej współpracy z grupami diagnostyczno-pomocowymi, do których jest powoływany.

Jak wynika ze wskazanych danych, problem przemocy domowej jest problemem złożonym. Należy bowiem wskazać, iż przełożenie liczby zakładanych „Niebieskich Kart” nie zawsze obrazuje istniejący problem przemocy w Gminie. Z doświadczenia pracy Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, iż w rodzinach, w których istnieje przemoc domowa niejednokrotnie, mimo prowadzenia działań, dochodzi do kolejnych interwencji. Liczba rodzin dotkniętych przemocą nie jest zatem równoznaczna z ilością zakładanych „Niebieskich Kart”. Podejmowane działania realizowane są systemem ciągłym, zatem dane z roku kalendarzowego obejmują zarówno nowe „Niebieskie Karty”, jak i prowadzone w roku ubiegłym. Nie ma ustalonego terminu prowadzenia procedury, uzależniona jest ona bowiem od indywidualnej sytuacji rodzin, objętych pomocą. Powtarzanie się aktów przemocy wymaga dołożenia kolejnych starań, by ustabilizować sytuację rodzinną stron. Tak więc praca z rodzinami, w których zakładane są kilkakrotnie Niebieskie Karty jest pracą trudniejszą i bardziej złożoną.

Tabela 3. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2021-2024

ROK	2021	2022	2023	2024
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	101	72	137	166

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	129	77	143	168
Liczba rodzin, u których wszczęto procedurę NK	77	56	129	124
Liczba rodzin, w których zakończono procedurę NK	101	82	113	111

Źródło: dane Działu Interwencji Kryzysowej

Zakończenie procedury "Niebieskie Karty" następuje w przypadku:

- 1) ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej
- 2) rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Tabela 4. Dane dotyczące zakończenia procedury „Niebieskie Karty” za lata 2021-2024

Zakończenie procedury Niebieskie Karty	2021	2022	2023	2024
Ogółem	101	60	113	111
Z powodu ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej	76	43	81	77

Źródło: dane Działu Interwencji Kryzysowej

Należy zaznaczyć, iż wobec osób, uczestniczących w procedurze "Niebieskie Karty" są prowadzone działania monitorujące przez okres 9 miesięcy po zakończeniu procedury "Niebieskie Karty". Działania te, są prowadzone przez grupę diagnostyczno-pomocową i polegają na dalszym systematycznym kontakcie z rodziną oraz analizie i ocenie sytuacji osób, wobec których była prowadzona procedura "Niebieskie Karty".

Prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” rozpoczyna się od zgłoszenia/informacji. Zgłoszenia o stosowaniu przemocy domowej przekazywane są najczęściej do Policji, która po przeprowadzeniu interwencji w domu osoby zgłaszającej przemoc wdraża Procedurę. Fakt ten zgłaszany jest niezwłocznie (w terminie do 5 dni roboczych od dnia wszczęcia procedury) do Zespołu Interdyscyplinarnego - działającego w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie.

Mimo nałożenia na pracowników instytucji służby zdrowia i oświaty obowiązku zakładania „Niebieskich Kart” - z danych statystycznych wynika, iż czynią to bardzo rzadko. Poza policją - grupą osób realizującą zadania pomocowe dla osób dotkniętych przemocą - są pracownicy socjalni, którzy podczas wykonywania obowiązków służbowych, nabywają wiedzę o możliwych nieprawidłowościach w rodzinach i wszczynają procedurę „NK”.

Tabela 5. Instytucje wszczynające procedurę „Niebieskie Karty”

Rok Instytucje uzupełniające „Niebieską Kartę-A”	2021	2022	2023	2024
Policja	87	61	92	124
pomoc społeczna	8	10	30	27
oświata	3	1	9	8
służba zdrowia	2	0	1	4
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1	0	5	3
Razem	101	72	137	166

Źródło: dane Działu Interwencji Kryzysowej

Mając na uwadze zapisy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej i nałożone obowiązki (skrócenie terminu do powołania grupy diagnostyczno-pomocowej) Zespół Interdyscyplinarny spotyka się od 2024r. raz w tygodniu (gdy mamy informację o założeniu procedury NK). Liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych uzależniona jest od złożoności spraw oraz ilości instytucji powoływanych do każdego indywidualnego przypadku.

Tabela 6. Liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2021-2024

Rok	Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	Liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych
2021	12	452
2022	14	284
2023	22	428
2024	50	667

Źródło: dane Działu Interwencji Kryzysowej

Pracownicy Działu Interwencji Kryzysowej MOPR w Krośnie przyjmują coraz więcej zgłoszeń z prośbą o pomoc, interwencję lub wsparcie dla członków rodzin, mających zarówno przejściowe jak i trwale narastające problemy. Kompetencje i doświadczenie zawodowe osób udzielających pomocy, przyczynia się do poprawy sytuacji tych rodzin. W sprawach związanych z przemocą domową, zgodnie z nałożonymi zadaniami, członkowie grup diagnostyczno-pomocowych po zebraniu informacji, podejmują działania wspomagające: kierując z urzędu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 kodeksu karnego, wnioski o leczenie odwykowe osób nadużywających alkoholu oraz działając dla dobra małoletnich dzieci: o zabezpieczenie ich wsparciem asystenta rodziny. W rodzinach

dotkniętych problemem przemocy lub uzależnienia, kierowane są również wnioski do Sądu Rodzinnego m.in. o wgląd w sytuację rodziny i ograniczenie władzy rodzicielskiej.

Tabela 7. Liczba kierowanych wniosków wobec osób działających na szkodę rodziny

Wnioski	2021	2022	2023	2024
Do MKRPA	7	3	10	11
Do Sądu Rodzinnego	5	2	3	5
Do Prokuratury Rejonowej	5	2	2	4

Źródło: dane Działu Interwencji Kryzysowej

Należy zaznaczyć, iż liczby dotyczące kierowanych przez pracowników Działu Interwencji Kryzysowej i pracowników socjalnych MOPR Krosno wniosków do wyżej wskazanych instytucji nie odzwierciedlają pełnej liczby uruchamianych postępowań w tym zakresie. Podczas pracy powoływanych grup diagnostyczno-pomocowych ustala się rodzaj podejmowanych działań przez poszczególnych członków Grupy, do których należą wszystkie instytucje związane z zapobieganiem zjawiska przemocy domowej. Działania interdyscyplinarne polegają bowiem na współpracy instytucji i niejednokrotnie to policja lub pracownicy innych instytucji, uczestniczący w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych, obligowani są do wszczęcia postępowania.

Rozpoznanie skali zjawiska przemocy domowej, wyłącznie na podstawie danych statystycznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Policji czy innych instytucji zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy domowej niestety w pełni nie uwidacznia faktycznej skali tego zjawiska. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, iż przemoc bardzo często długo nie wychodzi poza próg domu. Osoby doświadczające przemocy domowej nie szukają pomocy wśród instytucji z różnych powodów. Trzeba również mieć na uwadze, że ofiarami przemocy domowej są dzieci, które z reguły nie potrafią same poprosić o pomoc, a które rozwijając się w atmosferze przemocy nabywają negatywne wzorce zachowań i niejednokrotnie zostają sprawcami przemocy domowej jako osoby dorosłe. Dlatego tak ważne są działania profilaktyczne podejmowane w tym zakresie przez szkoły i placówki oświatowe, bowiem podnoszenie świadomości społecznej dzieci pozwoli nie tylko na ich ochronę, ale także pozwoli na zbudowanie ich dorosłego życia opartego na prawidłowych wzorcach.

Aby wywierać pozytywny wpływ na osoby uwięzione w przemoc domową niezbędna jest ich wiedza i świadomość problemu. Podniesienie świadomości społecznej poprzez realizowanie zaplanowanych działań daje pozytywne efekty, odnoszące się do indywidualnych przypadków osób doznających i zagrożonych przemocą. Trudno jest jednoznacznie sprawdzić, jak często i kto jest osobą doznającą przemocy domowej. Nie zawsze chcą one rozmawiać na ten temat. Często problem zostaje w czterech ścianach w „zaciszu ogniska domowego”, które staje się piekłem. Ludzie radzą sobie z bólem i zagrożeniami w różny sposób. Jedni przez atakowanie, inni przez działania mające na celu oddalenie się od źródła zagrożenia. Niestety, gdy oprawcą jest ukochana osoba, nie reagujemy w sposób adekwatny i efektywny. Niskie dane o ilości wdrażanej procedury „Niebieskich Kart” nie oznaczają zatem, że problem przemocy nie istnieje. Z gromadzonych danych wynika, iż mimo prowadzenia działań pomocowych dla osób doznających przemocy domowej, liczba

zakładanych Niebieskich Kart nie maleje. Ujawnianie zjawiska przemocy domowej jest jednak pozytywnym skutkiem prowadzonych działań profilaktycznych. Osoby doznające przemocy, uwięzione w problemy rodzinne mają wiedzę gdzie szukać pomocy i zgłaszać problemy powodujące rozpad rodziny i zaburzenia w życiu społecznym. Jest to niewątpliwie pozytywny wynik prowadzonej działalności profilaktycznej i informacyjnej podejmowanej w ramach naszej pracy.

Rodzaje pomocy udzielonej osobom, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową:

- szczegółowa diagnoza problemu w rodzinie,
- poradnictwo psychologiczne,
- poradnictwo prawne,
- praca socjalna.

Osoby będące ofiarami przemocy domowej i ich rodziny obejmowane są sukcesywną pomocą ze strony Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. Ta wielowymiarowa pomoc odnosi się nie tylko do udzielenia pomocy finansowej, która niejednokrotnie bezpośrednio wpływa na kondycję rodziny, jej strukturę i złożoność problemów z jakimi się borykają, ale również pozwala na prowadzenie pracy socjalnej z członkami rodzin. Najczęstsze przyczyny kwalifikujące osoby do korzystania z różnych form pomocy społecznej, to: bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność. Zauważyć należy jednak, iż nadużywanie alkoholu, które najczęściej wiąże się ze zjawiskiem przemocy domowej – stanowi kolejną przyczynę ingerencji państwa w losy rodziny.

Praktyka i doświadczenie zawodowe pracowników Działu Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie potwierdza, iż przemoc domowa najczęściej idzie w parze z problemem uzależnień członków rodziny, w tym przede wszystkim osób stosujących przemoc.

Tabela 8. Płeć osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej na podstawie prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”

Płeć osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej na podstawie prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”	Lata							
	2021		2022		2023		2024	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Mężczyźni	115	89%	70	90%	128	87%	142	85%
Kobiety	14	11%	7	10%	19	13%	26	15%

Źródło: dane Działu Interwencji Kryzysowej

W statystykach zebranych w MOPR Krosno wyraźnie zaznacza się płeć osoby stosującej przemoc, którą w ponad 89% stanowią mężczyźni, niezależnie od tego czy stosują

przemoc wobec kobiet, dzieci czy innych mężczyzn. Wynika to w dużej mierze z ich siły fizycznej lub lepszej sytuacji finansowej i społecznej. Diagnozując jednocześnie sytuacje poszczególnych rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” warto zauważyć, że około 80% osób podejrzanych o stosowanie przemocy ma problem alkoholowy lub nadużywa alkoholu. Są to sytuacje kiedy sprawca nie poczuwa się do winy, ale jego zachowanie stwarza realne zagrożenie dla pozostałych członków rodziny. Mając na uwadze szczególnie dobro małoletnich dzieci, członkowie grup diagnostyczno-pomocowych Zespołu Interdyscyplinarnego systematycznie podejmują decyzje o kierowaniu wniosków do instytucji tj. Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sądu Rodzinnego czy Prokuratury, aby jak najszybciej rodzina otrzymała różnorodną pomoc i szansę na zmianę sytuacji.

Tabela 9. Wnioski składane do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krośnie

Pomiot wnioskujący o podjęcie działań w przedmiocie zobowiązania do leczenia odwykowego	2021	2022	2023	2024
Komenda Miejska Policji	38	26	26	33
Dział Interwencji Kryzysowej	5	3	9	9
Pracownicy socjalni	3	10	12	17
Członkowie rodzin	38	33	42	36
Kuratorzy sądowi	0	1	0	2
Inni np. sąsiedzi, pedagog szkolny, znajomi osoby uzależnionej...	6	1	7	12

Dane: Miejska Komisja Rozwiązywania problemów Alkoholowych w Krośnie

Podjęcie terapii odwykowej w wielu przypadkach ratuje rodzinę przed rozpadem, poprawia relacje wśród członków rodziny i daje nadzieję na „lepsze jutro”.

Tabela 10. Dane liczbowe Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krośnie w latach 2021-2024

Podjęmowane działania	2021	2022	2023	2024
Wnioski o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku leczenia odwykowego	90	74	96	109

Skierowania na badania psychiatryczno-psychologiczne	49	42	38	53
Zmotywowanie do podjęcia dobrowolnego leczenia	45	36	34	22
Wnioski do Sądu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego	30	31	28	18

Dane: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krośnie

Działania podejmowane przez pracowników DIK są zatem wspólne i kompatybilne z celami i zadaniami określonymi w Miejskim programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w Mieście Krośnie.

W okresie sprawozdawczym od dnia realizacji Programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej tj. od dnia 01.01.2025r. do dnia 30 czerwca 2025r. pracownicy Działu Interwencji Kryzysowej realizując zadania statutowe udzielili pomocy 172 osobom. Proponowana pomoc to przede wszystkim: rozpoznawanie sytuacji kryzysowej, podejmowanie interwencji oraz udzielanie wsparcia i porad dla osób, które borykają się z różnego typu problemami. Klientów tych dotyczy najczęściej problem przemocy, uzależnień, bezradności wobec trudności w pokonywaniu codziennych problemów. Zgłoszenia o oczekiwaniu udzielania pomocy w ramach Działu Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie dotyczą jednak nie tylko rodzin bezpośrednio korzystających z pomocy społecznej. Zjawisko przemocy domowej dotyczy obecnie coraz częściej rodzin, nie będących klientami MOPR.

Tabela 11. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego

ROK	2021	2022	2023	2024
Liczba osób korzystających z pomocy				
Poradnictwo prawne	107	122	97	87
Poradnictwo psychologiczne	96	81	124	128
Poradnictwo socjalne	186	168	274	204
Razem	292	276	421	318

Źródło: dane Działu Interwencji Kryzysowej

Dział Interwencji Kryzysowej MOPR Krosno jest działem dedykowanym na udzielanie szerokopasmowej pomocy rodzinie. Bezpośrednio współpracuje zatem z Sądem Rejonowym w Krośnie, Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich, Wydziałem Karnym, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej, Prokuraturą Rejonową w Krośnie, Komendą Miejską Policji w Krośnie, Poradnią Odwykową w Krośnie i Miejsku Piastowym, Punktem informacyjno-konsultacyjnym dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin w Krośnie, ul. Legionów 8, Oddziałem Odwykowym Podkarpackiego Szpitala Wojewódzkiego w Krośnie, krośnieńskimi placówkami oświaty i innymi instytucjami mającymi w zakresie swoich działań realizację

zadań mających na celu poprawę warunków życia osób uwikłanych w przemoc. Prowadzone działania profilaktyczne, edukacyjne i informacyjne zmierzają do podjęcia działań pomocowych, które w konsekwencji hamują rozkład rodziny.

Poszukiwanie skutecznych możliwości rozwiązywania problemów społecznych musi uwzględniać fakt, że problemy życiowe mieszkańców naszej Gminy zazwyczaj nie występują pojedynczo, a wystąpienie jednego problemu implikuje szereg innych. Dlatego przystępując do planowania sposobów rozwiązywania problemów społecznych konieczne jest uwzględnienie wielokierunkowego i kompleksowego oddziaływania, nie tylko na skutki danych problemów, ale przede wszystkim na źródło ich wystąpienia. Kluczowym zadaniem jest więc stworzenie możliwości współpracy pomiędzy różnymi podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej.

Sposobem na rozwiązanie zgłaszanych trudności jest współpraca prowadzona przez pracowników socjalnych, przedstawicieli oświaty, przedstawicieli policji, kuratorów sądowych, przedstawicieli Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawicieli ochrony zdrowia, stowarzyszeń, fundacji i organizacji pozarządowych.

Interdyscyplinarność jest szczególnie ważna, gdy mówimy o pomocy dziecku krzywdzonemu, czy dziecku z rodziny z problemem alkoholowym. Należy zawsze pamiętać o całej rodzinie i jej różnorodnych problemach. Są tu trzy osoby dramatu: krzywdzone dziecko, sprawca krzywdzenia i druga dorosła osoba, która często również jest ofiarą, a nie jest dość silna, aby przeciwstawić się krzywdzeniu. Dlatego działania muszą być zróżnicowane i do każdej z tych osób należy dostosować odpowiedni sposób pomagania. Praca z takimi rodzinami wymaga wysiłku interdyscyplinarnego, czyli rozłożonego na fachowców z różnych dziedzin. Na pierwszy rzut oka podstawową osobą jest tu psycholog lub pedagog, który rozpoznaje problem dziecka i inicjuje podjęcie działań. Jednak równie ważną rolę w organizowaniu pomocy rodzinie może pełnić pracownik socjalny czy interweniujący policjant albo lekarz, który stwierdza, że dziecko nie rozwija się odpowiednio bądź ma obrażenia na ciele.

Zespół Interdyscyplinarny - to grupa specjalistów podejmująca się współpracy w celu udzielenia pomocy osobie lub całej rodzinie. Działania skierowane są do rodzin w kryzysie, niewydolnych wychowawczo i ukierunkowane na rozwiązanie konkretnego problemu w rodzinie, a ich celem jest przeciwdziałanie pogłębianiu się dysfunkcji czy kryzysom. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest zintegrowane oddziaływanie na rodzinę i budowanie dla niej sieci wsparcia oraz wspomaganie dzieci poprzez wyposażanie rodziców w umiejętności związane z prawidłowym pełnieniem roli rodzica i członka rodziny. Praca Zespołu Interdyscyplinarnego oraz powoływanych grup diagnostyczno-pomocowych polega na:

- 1) opracowaniu i realizacji planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- 2) rozpowszechnianiu informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- 3) monitorowaniu sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
- 4) bieżącej pracy z osobami i rodzinami w celu zakończenia przemocy i zniwelowania jej skutków,
- 5) dokumentowaniu działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,

- 6) podejmowaniu działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- 7) inicjowaniu interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
- 8) udziale w działaniach edukacyjno-informacyjnych.

Realizacja powyższych oczekiwań w tym zakresie wymaga podejmowania wielokierunkowych działań strategicznych, w szczególności:

- 1) uprzedzających, czyli diagnozujących, informujących i edukacyjnych kierowanych do ogółu mieszkańców miasta, w tym także do osób zajmujących się zawodowo pomaganiem osobom potrzebującym,
- 2) interwencyjnych tj. opiekuńczych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, a pouczających i izolujących - kierowanych do osób stosujących przemoc domową,
- 3) wspierająco-motywujących dla osób uwikłanych w przemoc domową (ofiara, świadek),
- 4) działań edukacyjno-korekcyjnych dla osób stosujących w przemoc domową, a także działań kompensacyjnych – niwelujących luki i deficyty,
- 5) partycypacyjnych – poszerzających uczestnictwo społeczne w życiu publicznym i zapobiegające wszelkim przejawom dyskryminacji, wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.

Z prowadzonej diagnozy, aby przeciwdziałanie przemocy domowej stanowiło spójne działanie wszystkich służb oraz prowadziło do zminimalizowania prawdopodobieństwa wystąpienia aktów przemocy, wynika konieczność:

- 1) kontynuowania działań interdyscyplinarnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem przemocy domowej,
- 3) promowania modelu rodziny wolnej od przemocy,
- 4) edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy domowej.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej, zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc domową, a tym samym zwiększenie pomocy i ochrony osób doznających przemocy domowej – możliwe jest dzięki wydajnej i profesjonalnej pracy, jaką podejmują przede wszystkim pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie. Systemowe podejście do kwestii pomocy rodzinie pozwala na wykorzystanie zasobów kadrowych MOPR Krosno. Realizowane przez Dział Interwencji Kryzysowej MOPR w Krośnie zadania wykonywane są między innymi w formie:

- 1) rozmowy z osobami zgłaszającymi się po pomoc zarówno w ośrodku jak i w środowisku domowym,
- 2) przyjmowania i wysłuchanie stron w atmosferze zrozumienia,
- 3) działań przywracających osoby tego wymagające do funkcjonowania w społeczeństwie,
- 4) sporządzania wywiadów środowiskowych,
- 5) pracy socjalnej,
- 6) wsparcia psychologicznego,
- 7) poradnictwa prawnego,

- 8) poradnictwa socjalnego,
- 9) porad dla rodzin z problemem uzależnienia,
- 10) prowadzenia rozmów motywujących do pozostawania w abstinencji dla osób uzależnionych,
- 11) udzielania schronienia w hostelu/mieszkanu interwencyjnym w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu osób potrzebujących pomocy oraz roztoczenia nad tymi osobami opieki i oddziaływań Zespołu Interdyscyplinarnego.

W mieszkaniu interwencyjnym działającym w ramach Działu Interwencji Kryzysowej MOPR w Krośnie, w okresie objętym diagnozą schronienia udzielono 1 osobie. Przyczyną dla której jedynie 1 osoba otrzymała schronienie jest zmiana przepisów, zapewniająca osobie doznającej przemocy zagwarantowanie jej bezpieczeństwa w drodze wydanego wobec osoby stosującej przemoc nakaz opuszczenia przez nią lokalu i zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy (art.11a i art.11aa ustawy). Wprowadzone zmiany bardzo korzystnie wpłynęły na sytuację osób doznających przemocy, albowiem to one pozostają w miejscu zamieszkania czy pobytu, zaś środki dyscyplinujące stosowane są wobec osób stosujących przemoc.

Zjawisko przemocy domowej rodzi na ogół kolejne kryzysy rodzinne. Przemoc nagminnie daje skutek w postaci rozkładu rodziny (sprawy o rozwód i separacje), a to w konsekwencji rodzi konieczność podejmowania dalszych działań w kierunku wsparcia rodziny np. poprzez wnoszenie spraw o alimenty tj. dostarczania środków na utrzymanie rodziny i małoletnich dzieci, wniosków o wydanie zarządzeń opiekuńczo-wychowawczych, poddanie leczeniu odwykowemu.

Należy podkreślić, iż przyczynami najczęściej pojawiających się spraw wymagających interwencji kryzysowej, podobnie jak w latach poprzednich, były:

- 1) przemoc domowa (przemoc fizyczna, psychiczna ekonomiczna),
- 2) konflikty w rodzinie (kryzysy małżeńskie, konflikty międzypokoleniowe, trudności wychowawcze),
- 3) sprawy rozwodowe i separacje,
- 4) sprawy alimentacyjne,
- 5) problemy wychowawcze z dziećmi,
- 6) uzależniania od alkoholu i innych środków odurzających,
- 7) problemy psychiczne.

Tabela 12. Liczba najczęstszych interwencji Działu Interwencji Kryzysowej w latach 2021-2024

Interwencje	2021	2022	2023	2024
Przemoc w rodzinie	256	179	169	229
Konflikty w rodzinie	136	170	184	163
Rozwody i separacje	23	36	27	32

Problemy wychowawcze z dziećmi	38	28	42	37
Ustalenie alimentacji	27	21	17	24
Uzależnienie od alkoholu i innych środków odurzających	105	12	71	68
Problemy psychiczne	39	142	179	131
Problemy finansowe, zadłużenia	27	25	23	19
Umieszczenie w domu pomocy społecznej	27	25	23	19

Źródło: dane Działu Interwencji Kryzysowej

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie realizuje systemowe zadania pomocy społecznej, prowadząc stałą pracę socjalną, pozwalającą niejednokrotnie na przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej. Realizuje także zadania z zakresu wspierania rodziny. Zadania te prowadzone są poprzez pracę z rodziną oraz pomoc w opiece i wychowaniu dzieci. W celu wspierania dzieci z rodzin przeżywających trudności, wynikających z nadużywania alkoholu przez członków rodziny, co niejednokrotnie związane jest bezpośrednio ze stosowaniem przez nich przemocy - proponowana jest im opieka w placówkach wsparcia dziennego. Działania z zakresu wspierania rodziny, w większości mają charakter zadań profilaktycznych i odgrywają ważną funkcję w realizowaniu wsparcia dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, w których przemoc domowa pozbawia ich prawidłowych warunków wychowawczych, zadaje ból i cierpienie. W ramach pracy placówek wsparcia dziennego prowadzone są działania opiekuńcze, wychowawcze, edukacyjne, profilaktyczne, sportowe i kulturalne. Organizacja czasu dla dzieci z rodzin uwikłanych w problem z uzależnieniami, najczęściej asystujący przemocy domowej – jest warunkiem nie tylko zapewnienia im wsparcia, ale także i bezpieczeństwa.

Zajęcia organizowane w placówce wsparcia dziennego „Ogródek Jordanowski” oraz świetlicach mieszczących się w poszczególnych dzielnicach Krosna cieszą się ogromnym zainteresowaniem zarówno dzieci, jak i młodzieży. Z zajęć tych korzysta rokrocznie około 160 dzieci. Wychowawcy placówki prowadzą zajęcia profilaktyczne związane ze zjawiskiem przemocy domowej, ucząc jak ją rozpoznawać, wskazując gdzie szukać pomocy, a przede wszystkim kreując dla dzieci „świat bez przemocy, pełen realizacji planów, zainteresowań, uzdolnień”.

Jednocześnie działając we współpracy i zgodnie z założeniami realizowanego w latach ubiegłych Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej oraz Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, a także Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miasto Krosno dążymy do uświadomienia mieszkańców naszej Gminy o powadze problemu zjawiska przemocy domowej i konieczności jej przeciwdziałania.

Należy wskazać, iż podejmując starania na rzecz zapobiegania i ograniczania zjawiska przemocy domowej nie ograniczamy się do działań na rzecz osób doznających przemocy domowej. Podjęmujemy także stałą pracę dotyczącą zmiany funkcjonowania osób stosujących przemoc domową, ukierunkowaną na zdobycie umiejętności niestosowania przemocy, treningi nabywania umiejętności społecznych i asertywności oraz naukę korzystania ze wsparcia społecznego. Działania wobec osób stosujących przemoc domową polegają na bieżącym informowaniu osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej o konsekwencjach jej stosowania oraz motywowaniu do podejmowania działań zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy. Bezpośrednią formą takich oddziaływań jest realizowanie Programu korekcyjno-edukacyjnego. W kolejnych latach planujemy podjąć działania w celu uruchomienia innych form pomocy np. w postaci realizacji programu psychologiczno-terapeutycznego oraz treningów umiejętności wychowawczych dla rodziców i opiekunów dzieci – z rodzin, w których przemocy domowej doświadczają małoletnie dzieci.

O złożonym charakterze działań pomocowych wobec osób stosujących przemoc domową świadczą zebrane dane.

Tabela 13. Realizacja Programu korekcyjno-edukacyjnego w Gminie Miasto Krosno w latach 2021-2024

Realizacja Programu korekcyjno-edukacyjnego	Liczba osób wytypowanych do udziału w Programu	Liczba osób biorących udział w Programie	Liczba osób, które ukończyły Program
2021	11	8	4
2022	-	-	-
2023	15	7	4
2024	27	19	16

Źródło: dane Działu Interwencji Kryzysowej

Jak zauważamy nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która wprowadziła obowiązek realizacji Programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, usankcjonowany możliwością skierowania sprawy do sądu karnego – wpłynęła korzystnie na motywację osób kierowanych do realizacji tego programu. W porównaniu z latami ubiegłymi czterokrotnie więcej osób ukończyło Program, co powinno pozytywnie przełożyć się na relacje i stosunki w domu, pomiędzy uczestnikami procedury „Niebieskie Karty”. Środki na realizację tego zadania, w myśl art. 6 ust. 5 powołanej wyżej ustawy, zapewnia budżet państwa. Co rok aplikujemy zatem do Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie o środki na sfinansowanie prowadzonego w Gminie Miasto Krosno programu korekcyjno-edukacyjnego. Od bieżącego roku program prowadzony jest w sposób ciągły, co pozwala na sukcesywne dochodzenie uczestników na każdym etapie jego trwania.

Poza realizacją Programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy domowej kolejną formą oddziaływania na sprawców w celu nauczania ich samokontroli, kształtowania postawy partnerstwa i szacunku wobec bliskich oraz odpowiedzialności za popełnione czyny

przemocowe jest realizacja programu profilaktyczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową. Jego celem jest utrwalenie przez sprawców przemocy zmian postaw i zachowań nabytych w trakcie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, a w konsekwencji wyeliminowania zjawiska przemocy w rodzinie.

W ramach niniejszego Programu podjęte zostaną działania mające na celu wdrożenie także i tej formy oddziaływań dla osób stosujących przemoc domową i będziemy aplikować o kolejne środki na ten cel z budżetu państwa.

V. Zadania służb powołanych do niesienia pomocy ofiarom przemocy domowej

Pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej mają obowiązek świadczyć: gmina, policja, prokuratura, pomoc społeczna, służba zdrowia, oświata i Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz organizacje pozarządowe.

1. Gmina

Obowiązek przeciwdziałania przemocy domowej, szczególnie w rodzinie z problemem alkoholowym, spoczywa także na samorządach lokalnych. Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, do zadań własnych gminy należy m.in. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową. Możliwości działań na rzecz pomocy ofiarom przemocy domowej podejmowanych na terenie gmin:

- 1) udostępnienie rodzinom, w których występuje przemoc, pomocy psychospołecznej i prawnej, poprzez tworzenie i prowadzenie:
 - a) punktów informacyjno-konsultacyjnych,
 - b) schronisk dla ofiar przemocy domowej,
 - c) ośrodków interwencji kryzysowej,
 - d) telefonów zaufania,
 - e) programów środowiskowych,
- 2) inicjowanie powstawania i wspieranie:
 - a) organizacji społecznych pomagających osobom doznającym przemocy domowej,
 - b) grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

2. Policja

Do podstawowych zadań policji należy m.in.:

- 1) ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
- 2) inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi,
- 3) wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców,

- 4) działania chroniące osoby doznające przemocy domowej podejmowane przez policję zgodnie z obowiązującym prawem:
 - a) interwencja,
 - b) sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa),
 - c) uzupełnienie formularza „Niebieska Karta-A” i poinformowanie osób doznających przemocy o możliwościach szukania pomocy,
 - d) zatrzymanie osoby stosującej przemoc domową, stwarzającą w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia osób doznających przemocy, a także mienia,
 - e) wydanie osobie stosującej przemoc domową nakazu/zakazu opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu ,
 - f) wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko osobie stosującej przemoc domową, w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa,
 - g) zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa,
 - h) podjęcie działań prewencyjnych wobec osoby stosującej przemoc domową,
 - i) udzielenie informacji osobom doznającym przemocy domowej o możliwości uzyskania pomocy,
 - j) uczestniczenie w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupach diagnostyczno-pomocowych.

Policja jest jedyną instytucją, która może interweniować przez całą dobę, dlatego też interwencja taka powinna wprowadzić w rodzinie istotne zmiany, przede wszystkim ujawnienie przemocy, przerwanie izolacji rodziny, wyrównanie dysproporcji sił po między osobą stosującą przemoc, a osobą doznającą przemocy oraz umożliwienie tym osobom uzyskania ciągłego wsparcia przedstawicieli różnych służb. Ogromną rolę w walce z przemocą odgrywają dzielnicowi, którzy jako pierwsi mają kontakt z pokrzywdzonymi, przyjmują zawiadomienia o przestępstwie, pouczają o przysługujących prawach, informują o placówkach niosących pomoc pokrzywdzonym, tj. schroniskach, placówkach psychologiczno-pedagogicznych.

3. Prokuratura

Osoby poszkodowane na skutek przemocy domowej, a także świadkowie mogą złożyć w prokuraturze bądź na policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publiczno-skargowym (z urzędu) lub wnioszek o ściganie przestępstw wnioskowych (dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby pokrzywdzonej). W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo prokuratura wspólnie z policją ma obowiązek:

- 1) wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy faktycznie popełniono przestępstwo,
- 2) wyjaśnienia okoliczności czynu,
- 3) zebrania i zabezpieczenia dowodów,
- 4) ujęcia sprawcy,
- 5) w uzasadnionym przypadku zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy między innymi w postaci:
 - a) dozoru policyjnego,

- b) tymczasowego aresztowania,
- c) nakazu opuszczenia przez oskarżonego lokalu mieszkalnego,
- d) dozoru policyjnego.

4. Sąd Rejonowy

Prowadzenie spraw karnych wobec osób stosujących przemoc domową oraz spraw opiekuńczych przed sądami rodzinnymi mającymi na celu ochronę dzieci. Prowadzi nadzory kuratorskie rodzinne i dla osób dorosłych.

5. Pomoc społeczna

Celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu takich sytuacji. Pomocy społecznej udziela się w przypadku ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności, choroby, bezdomności, przemocy domowej czy zdarzenia losowego. Każda z tych sytuacji może sprzyjać występowaniu przemocy lub z niej wynikać.

Pracownik socjalny w ramach swoich obowiązków:

- 1) przeprowadza wywiad środowiskowy, umożliwiając diagnozę sytuacji,
- 2) przygotowuje plan pomocy,
- 3) wnioskuje o udzielenie pomocy finansowej, psychologicznej, prawnej,
- 4) sporządza dokumentację procedury „Niebieskie Karty” i uczestniczy w posiedzeniach grup diagnostyczno-pomocowych,
- 5) uczestniczy w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupach diagnostyczno-pomocowych.
- 6) w przypadku stwierdzenia przemocy, kieruje do odpowiednich instytucji zajmujących się przemocą,
- 7) inicjuje zapewnienie bezpieczeństwa i schronienia dla ofiar przemocy,
- 8) informuje właściwe organy o podejrzeniu stosowania przemocy domowej.

Jak wynika z analizy danych dotyczących procedury „Niebieska Karta” wczesna interwencja w sytuację rodziny pozwala na zabezpieczenie dobra dzieci. Nie oznacza to jednak, że nie zdarzają się sytuacje, które mogą stwarzać bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia dzieci z rodzin dotkniętych przemocą. W takiej sytuacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo i obowiązek zabrać dziecko z rodziny i umieścić je w dalszej rodzinie dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki (jako osób najbliższych dla dziecka), w rodzinie zastępczej rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Decyzję w tej sprawie pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszami Policji, lekarzem lub ratownikiem medycznym czy pielęgniarką. Jest to ważne zadanie dla pracowników socjalnych, a jego realizacja związana jest z zadaniami pieczy zastępczej. Działania te są podejmowane jednak w sytuacjach kryzysowych, gdy nie ma możliwości zapewnienia dziecku opieki przez inne osoby bliskie. Liczba interwencji skutkujących odebraniem dzieci i w konsekwencji umieszczeniem ich w pieczy zastępczej jest zadowalająca. Na przestrzeni lat

2021-2024 nie zastosowano ww. przepisów. Oznacza to, że podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie działania skierowane na wzmacnianie ról rodzicielskich i wspieranie rodziny w sytuacjach daje wymierne skutki. W bieżącym roku jednak 1 dziecko zostało zabezpieczone w trybie art.12a ustawy i obecnie przebywa w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

6. Służba zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego, a zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego.

W dziedzinie pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej istotne jest:

- 1) rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy osoby doznające przemocy bądź świadkowie próbują to ukryć,
- 2) umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,
- 3) uzupełnienie formularza „Niebieskiej Karty-A” i poinformowanie osób doznających przemocy o możliwościach szukania pomocy,
- 4) uczestniczyć w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupach diagnostyczno-pomocowych,
- 5) wystawienie na prośbę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach,
- 6) poinformowanie osób doznających przemocy o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,
- 7) w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych powiadomienie innych służb np. pomocy społecznej, policji, prokuratury,
- 8) w przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa, np. ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, ślady podejranych oparzeń, wykorzystania seksualnego - powiadomienie organów ścigania bez względu na zgodę poszkodowanego.

7. Oświata

Nauczyciel, wychowawca, pedagog, psycholog, dyrektor szkoły podejrzewając, że dziecko jest osobą doznającą przemocy domowej bądź świadkiem przemocy domowej ma obowiązek:

- 1) sporządzać jak najpełniejszą dokumentację w na druku „Niebieskiej Karty-A”,
- 2) nawiązać współpracę z instytucjami pomocowymi, organizacjami pozarządowymi w celu poszerzenia wiedzy na temat sytuacji dziecka,
- 3) współuczestniczyć w tworzeniu planu pomocy dziecku i jego rodzinie, w sytuacji stwierdzenia przemocy,

- 4) powiadamiać Sąd Rodzinny lub Prokuraturę Rejonową o sytuacji dziecka,
- 5) wspierać dziecko oraz jego rodzinę podczas realizowania planu pomocy,
- 6) monitorować prawidłowość i skuteczność oddziaływań pomocowych,
- 7) uczestniczyć w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupach diagnostyczno-pomocowych.

8. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Miasto Krosno inicjuje działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz innych uzależnień oraz działania na rzecz integracji społecznej osób uzależnionych i/lub dotkniętych przemocą oraz ich rodzin. Podejmuje także czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, zgodnie z właściwymi przepisami. Procedurę zobowiązania do leczenia odwykowego wdraża się wobec niektórych osób uzależnionych od alkoholu (osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację nieletnich, systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny).

Picie i nadużywanie alkoholu jest jednym z czynników ryzyka wystąpienia przemocy domowej. Alkohol działając na organizm człowieka przyspiesza zmiany nastroju, osłabia koordynację, zdolność podejmowania decyzji, pozbawia hamulców. W przypadku podejrzenia zaistnienia przemocy domowej członkowie Komisji podejmują działania związane z:

- 1) rozpoznaniem sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy osoby doznające przemocy bądź świadkowie próbują to ukryć,
- 2) uzupełnieniem formularza „Niebieskiej Karty-A” i przekazanie jej do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego,
- 3) poinformowanie osób doznających przemocy o możliwościach szukania pomocy,
- 4) uczestniczeniem w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupach diagnostyczno-pomocowych.

9. Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe to są głównie stowarzyszenia, fundacje, kluby. W zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej organizują punkty informacyjno-konsultacyjne, świetlice dla dzieci.

W ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty” do zadań organizacji pozarządowych należy:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej,
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych,
- 3) opracowanie indywidualnego planu pomocy dla osób doznających przemocy,
- 4) monitorowanie sytuacji rodzin po zakończeniu procedury.

Organizacje te również wspierają osoby doznające przemocy, przekazują informacje o instytucjach pomocowych i kierują osoby stosujące przemoc do odpowiednich programów korekcyjno-edukacyjnych.

Aby działania podejmowane przez wskazane wyżej instytucje były zsynchronizowane i celowe – konieczne jest podejmowanie szeroko rozumianej współpracy między wszystkimi instytucjami skierowanymi na podejmowanie działań w kierunku przeciwdziałania przemocy domowej.

VI. Analiza SWOT lokalnego systemu wspierania rodziny na lata 2026-2030

W celu uzyskania pełnego obrazu systemu przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Miasta Krosna dokonano określenia słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń, jakie mogą się pojawić w trakcie realizacji zadań związanych z pomocą osobom uwięzonym w przemoc. W przedmiotowej analizie stwierdzono, że należy skupić się na maksymalnym wykorzystaniu mocnych stron, jakimi są wyszkolona kadra specjalistów oraz umiejętność dobrej współpracy z zaangażowanymi w system przeciwdziałania przemocy podmiotami i służbami.

Mocne strony	Słabe strony
- dostępna oferta bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, - wyspecjalizowana kadra Działu Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie, - działalność profilaktyczna i edukacyjna prowadzona w Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, specjalistów terapii uzależnień przyjmujących w Punkcie informacyjno-konsultacyjnym dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin, - systematyczna współpraca instytucji w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych, - dbałość o terminowość podejmowanych działań jako kluczowa przesłanka dla zapewnienia bezpieczeństwa i skuteczności pomocy osobom doznającym przemocy,	- niewystarczająca świadomość społeczna dotycząca przemocy domowej, - brak nawyków korzystania z poradnictwa specjalistycznego, - niepełna oferta dla dzieci i młodzieży doświadczających kryzysów w rodzinie, szczególnie niewystarczająca ilość zapewnienia opieki dzieciom po zajęciach szkolnych i organizacji czasu wolnego, - zbyt późne diagnozowanie problemów dziecka i rodziny, - niedostateczna ilość działań profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie wspierania dziecka, - małe zainteresowanie rodziców uczestnictwem w organizowanych warsztatach, spotkaniach, prelekcjach, - brak systemowych, planowych szkoleń i warsztatów w zakresie podnoszenia kompetencji wychowawczych dla rodziców, - niedostateczne środki finansowe na zabezpieczenie potrzeb w zakresie

• reagowanie na zdiagnozowane potrzeby w oparciu o współpracę instytucjonalną, • potencjał placówek oświatowych w zakresie dobrze przygotowanej i wykształconej kadry, • Miejskie programy, strategie w obszarze rozwiązywania problemów społecznych	zorganizowania warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców z rodzin zagrożonych przemocą domową, • brak sądowych nakazów odbycia programu korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, • brak systematycznych spotkań superwizyjnych dla pracowników, • brak realizacji programu psychologiczno-terapeutycznego
Szanse	Zagrożenia
• rozszerzenie współpracy i partnerstwa w obszarze wspierania rodziny między poszczególnymi instytucjami, włączenie do współpracy nowych podmiotów oraz podnoszenie jakości działań, • rozszerzenie oferty programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, rozwoju zajęć pozalekcyjnych, • możliwość korzystania ze środków budżetu państwa oraz zewnętrznych źródeł finansowania, • podniesienie świadomości rodziców na temat przemocy domowej oraz możliwości uzyskania pomocy w zakresie doskonalenia kompetencji wychowawczych, • rozszerzenie nowych form pracy z rodziną przez pedagogów, psychopedagogów, psychologów, pracowników socjalnych, • oferowane osobiste wsparcie w kontakcie indywidualnym i wsparcie budowane dodatkowo przez innych ludzi i instytucje, • podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz systemu wspierania rodziny w sytuacjach kryzysowych i przeciwdziałania przemocy domowej, • cykliczne podnoszenie kompetencji pracowników zajmujących się problemem przemocy domowej i wsparcia rodziny.	• kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym, prowadzący do przemocy domowej, • uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających i internetu, • wypalenie zawodowe osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej, • niespójne przepisy prawa utrudniające efektywną pomoc i wspieranie rodziny w sytuacjach kryzysowych, • niewystarczająca ilość miejsc w pieczy zastępczej uniemożliwiająca bezzwłoczne zabezpieczenie dzieci w sytuacji stwierdzenia zagrożenia ich dobra, • wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci młodzieży, narastająca przemoc w społecznościach rówieśniczych, • wykluczenie społeczne rodzin dysfunkcyjnych.

VII. Założenia, cele i spodziewane efekty Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar przemocy domowej na lata 2026-2030 w Gminie Miasto Krosno

1. Założenia Programu:

- 1) diagnoza i analiza skali zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy;
- 2) zapewnienie pomocy i ochrony osobom doznającym przemocy domowej;
- 3) prowadzenie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych wobec osób stosujących przemoc domową;
- 4) promowanie pozytywnych wzorców życia rodzinnego i działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej;
- 5) rozszerzenie zasad współpracy interdyscyplinarnej pracowników instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej;
- 6) rozwój kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

2. Cele Programu:

Cele i działania zaplanowane dla realizacji Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

1. Celem głównym programu jest ograniczenie zjawiska przemocy domowej poprzez skuteczne działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

2. Cele szczegółowe:

- 1) zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Miasta;
- 2) podniesienie efektywności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową;
- 3) edukacja społeczna i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w Mieście Krośnie;
- 4) podnoszenie i doskonalenie umiejętności służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej, rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej.

3. Zadania Programu:

- 1) współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych;
- 2) wsparcie prowadzone dla osób doznających przemocy domowej w ramach poradnictwa specjalistycznego;
- 3) prowadzenie działań interwencyjnych;

- 4) oddziaływania korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc;
- 5) prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- 6) profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel szczegółowy 1.			
Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Miasta.			
Zadania	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy
współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych	- realizowanie procedury Niebieskie Karty	- liczba wszczętych procedur NK, - liczba zakończonych procedur NK, w tym: - liczba zakończonych procedur NK z uwagi na brak zasadności, - liczba posiedzeń ZI, - liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych, - liczba rodzin, w których prowadzona jest procedura NK, - liczba prowadzonych monitoringów w ramach procedury NK, - liczba założonych NK w trakcie trwania procedury NK, - liczba skierowanych wniosków do policji lub Prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, - Dział Interwencji Kryzysowej, - Zespół Interdyscyplinarny, - Komenda Miejska Policji, - kuratorzy sądowi, - Prokuratura Rejonowa, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - placówki oświatowo-wychowawcze, - zakłady opieki zdrowotnej, - organizacje pozarządowe

		dot. przemocy domowej, - liczba przekazywanych spraw na policję - liczba skierowanych zawiadomień o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń	
	- monitorowanie problemu przemocy domowej	liczba sporządzanych sprawozdań, analiz, informacji dotyczących zjawiska przemocy domowej	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, - Dział Interwencji Kryzysowej, - Zespół Interdyscyplinarny, - Komenda Miejska Policji,
wsparcie prowadzone dla osób doznających przemocy domowej w ramach poradnictwa specjalistycznego	- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa: - prawnego, - psychologicznego - socjalnego	- liczba osób/rodzin korzystających z pomocy specjalistów, - ilość porad, - liczba skierowanych wniosków na policję, do Prokuratury, Sądu, MKRPA	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie, - Dział Interwencji Kryzysowej, - placówki oświatowe

Cel szczegółowy 2.			
Podniesienie efektywności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową			
Zadania	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy
prowadzenie działań interwencyjnych	- informowanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy o konsekwencjach jej stosowania oraz motywowanie ich do podjęcia działań zmierzających do zaprzestania przemocy	- liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy, - liczba wypełnionych formularzy Niebieskiej Karty-D	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, - Dział Interwencji Kryzysowej - Zespół Interdyscyplinarny, - Komenda Miejska Policji
	- prowadzenie działań interwencyjnych w miejscu zamieszkania	-liczba interwencji domowych dotyczących przemocy domowej	- Komenda Miejska Policji w Krośnie
	- prowadzenie dochodzeń przez policję	- liczba podejrzanych o czyn z art.207 kk - liczba wyroków skazujących o czyn z art.207 kk, -liczba osób wobec których zastosowano nakaz opuszczenia lokalu, -liczba osób wobec których zastosowano zakaz zbliżania się do osoby doznającej przemocy, - liczba zatrzymań/ tymczasowe aresztowanie	- Komenda Miejska Policji w Krośnie

oddziaływania psychoedukacyjne korekcyjne i terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową	- prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc - prowadzenie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc - prowadzenie treningów umiejętności wychowawczych dla rodziców lub opiekunów dzieci	- liczba osób wytypowanych do Programów - liczba osób biorących udział w Programie, - liczba osób, które ukończyły Program - liczba osób biorących udział w treningach	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, - Dział Interwencji Kryzysowej, - Zespół Interdyscyplinarny
---	---	---	--

Cel szczegółowy 3

Edukacja społeczna i promocje działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w Mieście Krośnie

Zadania	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy
prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	- rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy domowej w środowisku lokalnym	- liczba materiałów informacyjnych	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, - Dział Interwencji Kryzysowej, - Zespół Interdyscyplinarny, - Komenda Miejska Policji, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
	- rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym		

	- organizowanie spotkań, szkoleń kampanii, konferencji itp. dla przedstawicieli podmiotów prowadzących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	- liczba spotkań, szkoleń, kampanii, - liczba uczestników/ lista obecności	- placówki oświatowo-wychowawcze, - zakłady opieki zdrowotnej, - organizacje pozarządowe
	- prowadzenie profilaktyki szkolnej w zakresie zjawiska przemocy domowej	- liczba działań podejmowanych przez szkoły	- Urząd Miasta Krosna, - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie,
	- działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży	- liczba podejmowanych akcji, spotkań, promujących właściwe wzorce zachowań	- placówki oświatowe, - Komenda Miejska Policji, - organizacje pozarządowe

Cel szczegółowy 4

Podnoszenie i doskonalenie umiejętności służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej, rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej

Zadania	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy
profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej	- udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach i seminarium z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej - cykliczne uczestnictwo w superwizji	-liczba szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, -liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, -liczba osób, które wzięły udział w	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, - Dział Interwencji Kryzysowej, - Zespół Interdyscyplinarny, - Komenda Miejska Policji, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

		konferencjach i seminariach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, - liczba odbytych superwizji - liczba osób uczestniczących w superwizji	- placówki oświatowo-wychowawcze, - zakłady opieki zdrowotnej, - organizacje pozarządowe
	- organizowanie szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych	- liczba zorganizowanych szkoleń, - liczba osób uczestniczących w szkoleniach, - liczba superwizji	- Urząd Miasta Krosna, - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, - Dział Interwencji Kryzysowej, - Zespół Interdyscyplinarny

Wszystkie działania prowadzone są w sposób ciągły, a ich realizacja będzie monitorowana w styczniu każdego kolejnego roku do 2030 r.

4. Spodziewane efekty i ocena rezultatów zaplanowanych działań w ramach Programu

- 1) opracowanie diagnozy zjawiska przemocy na terenie Gminy Miasta Krosna poprzez analizę sprawozdań z instytucji świadczących pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- 2) zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej poprzez zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy;
- 3) zmniejszenie negatywnych następstw dla osób doznających przemocy i świadków przemocy domowej;
- 4) spadek liczby przypadków przemocy domowej, w tym spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie;
- 5) kształtowanie właściwych postaw w społeczności lokalnej, wolnych od przemocy domowej, poprzez działania edukacyjne, profilaktyczne, informacyjne;
- 6) zwiększenie kompetencji służb, instytucji i organizacji społecznych pracujących w obszarze przemocy domowej oraz poprawa współpracy w tym zakresie.

VIII. Adresaci Programu

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji Programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą domową. Aby efektywnie zapobiegać problemowi przemocy domowej i zwalczać zachowania przemocowe, konieczne jest stworzenie spójnego i wielopoziomowego systemu pomocy osobom uwikłanym w przemoc, systemu opartemu o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych. Program skierowany jest do osób dotkniętych przemocą domową, osób stosujących przemoc domową, świadków przemocy domowej, osób zagrożonych przemocą domową, dzieci i młodzieży, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy.

IX. Miejsce realizacji Programu

Obszar Gminy Miasto Krosno.

X. Finansowanie Programu

Źródłem finansowania Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Krośnie są:

- 1) środki własne gminy będące w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) środki własne gminy – na wkład własny do realizowanych programów,
- 3) dotacje celowe, środki pozabudżetowe pozyskiwane z innych źródeł.

XI. Realizatorzy Programu

- 1) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie,
- 2) Dział Interwencji Kryzysowej MOPR w Krośnie,
- 3) Zespół Interdyscyplinarny w Krośnie,
- 4) Komenda Miejska Policji w Krośnie,
- 5) Prokuratura Rejonowa w Krośnie,
- 6) kuratorzy Sądu Rejonowego w Krośnie,
- 7) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krośnie,
- 8) placówki oświatowo-wychowawcze,
- 9) zakłady opieki zdrowotnej,
- 10) organizacje pozarządowe.

XII. Monitoring i sprawozdawczość

1. Efektywność programu i jego ocena mierzona będzie poprzez prowadzenie statystyk oraz ich analizę ilościową.
2. Podmioty zaangażowane w realizację Programu przesyłają do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie dane statystyczne z wykonanych zadań do dnia 15 stycznia każdego kolejnego roku.
3. Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie przez analizę danych statystycznych przesyłanych przez podmioty zaangażowane w jego realizację oraz zbieranych informacji na temat realizacji kierunków działań ujętych w Programie.
4. Sprawozdanie roczne z realizacji Programu przedkładać będzie do Prezydenta Miasta Krosna i Rady Miasta Krosna w sprawozdaniu z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie.

XIII. Zakończenie

Przemoc domowa jest problemem trudnym do zdiagnozowania. Zdaniem specjalistów, rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą domową wskazują, że jest to szczególnie istotny problem społeczny w Polsce. Wywołuje bowiem szereg negatywnych skutków, które dotyczą płaszczyzny zdrowotnej, emocjonalnej, materialnej i społecznej. Zapobieganie przemocy domowej wymaga wdrożenia szerokiego, zorganizowanego i zaplanowanego programu, którego realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia rodziny. Zadaniem Programu jest zmiana postaw prezentowanych wobec kwestii przemocy domowej, zarówno w świadomości osób doświadczających przemocy, stosujących przemoc, jak również w świadomości służb powołanych do niesienia pomocy. Cele zawarte w Programie odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy domowej na terenie Gminy Miasto Krosno. Zakładając, że niniejszy Program będzie stanowił strategiczny plan działań wobec problemu przemocy domowej i będzie realizowany wielopoziomowo przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej, oczekuje się, iż przyczyni się on do usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy domowej, ograniczenia zjawiska przemocy domowej i towarzyszących jej zjawisk patologicznych.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej w Polsce jest procesem wymagającym czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wszystkich służb, ale także zmiany świadomości społecznej.

Opracowanie nowego dokumentu podyktowane jest upływem perspektywy czasowej, na którą ustanowiony został dotychczas obowiązujący Program. Zadaniem Programu jest kontynuacja szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy domowej, ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową, podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc domową oraz

zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Realizacja Programu przyczyni się do ograniczenia zjawiska przemocy domowej. Treści zawarte w Programie mają elastyczny charakter, dzięki temu możliwe będzie realizowanie nowatorskich lokalnych programów dostosowanych do specyfiki potrzeb występujących na danym terenie.

Metody i narzędzia realizacji celów Programu mają zastosowanie w skali całego kraju. Program ma charakter uniwersalny z uwzględnieniem priorytetów z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Miejski program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Miasto Krosno nie jest dokumentem zamkniętym i będzie podlegał modyfikacjom, w zależności od pojawiających się nowych potrzeb i możliwości.

XIV. Spis tabel

Tabela 1. Liczba osób korzystających z pracy specjalistów Działu Interwencji Kryzysowej MOPR Krosno	17
Tabela 2. Klasyfikacja osób objętych procedurą „NK”	18
Tabela 3. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2020-2024	18
Tabela 4. Dane dotyczące zakończenia procedury „Niebieskie Karty” za lata 2021-2024	19
Tabela 5. Instytucje wszczynające procedurę „Niebieskie Karty”	20
Tabela 6. Liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2021-2024	20
Tabela 7. Liczba kierowanych wniosków wobec osób działających na szkodę rodziny	21
Tabela 8. Płeć osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej na podstawie prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”	22
Tabela 9. Wnioski składane do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krośnie	23
Tabela 10. Dane liczbowe Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krośnie w latach 2021-2024	23
Tabela 11. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego	24
Tabela 12. Liczba najczęstszych interwencji Działu Interwencji Kryzysowej w latach 2021-2024	27
Tabela 13. Realizacja Programu korekcyjno-edukacyjnego w Gminie Miasto Krosno w latach 2021-2024	29